

Gemeente Zedelgem
SINT-LAURENTIUSKERK

BEHEERSPLAN

opgemaakt door
Hubert Davans
architect.

mei 2022

Colofon

Dit beheersplan werd opgemaakt door:
Hubert Davans, architect,
in opdracht van het Gemeentebestuur van Zedelgem.

Het beheersplan kwam tot stand in samenwerking met het Gemeentebestuur Zedelgem (Schepenen Ann Devriendt en Jurgen Dehaemers), het Gemeentelijk Archief Zedelgem (Sofie Hedeboom en Hannelore Neyt), de Kerkfabriek Sint-Laurentius (Patrick Arnou), het Agentschap Onroerend Erfgoed (Ines De Schepper, Koert David, Catheline Metdepenninghen) en Monumentenwacht West-Vlaanderen.

mei 2022.

INHOUDSOPGAVE

1. IDENTIFICATIE	2
1.1. Afbakening	2
1.2. Kadasterplan	4
2. HISTORISCHE NOTA	5
3. BESCHRIJVING EN INVENTARISATIE ERGOEDELEMENTEN	23
3.1. Toren	23
3.2. Schip	32
3.3. Interieur	39
3.4. Cultuurgoederen	59
3.5. Omgeving (dorpsgezicht)	87
4. ERGOEDWAARDEN	150
5. VISIE OP HET TOEKOMSTIG BEHEER	151
6. BEHEERSMAATREGELEN	157
7. OPVOLGING	163
8. BIJLAGEN	164

1. IDENTIFICATIE

1.1. Afbakening

Dit beheersplan heeft betrekking op:

1.1.1. Bouwkundig erfgoed

-het beschermd monument “Parochiekerk Sint-Laurentius”, geldig sinds 01-12-2000 (ID: 13081 URI: <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/13081>)

Beschermingsdossiers 4.01/31040/730.1, 4.01/31040/731.1, 4.03/31040/203.1, DW002123, OW001379.

-het beschermd monument “Parochiekerk Sint-Laurentius: toren”, geldig sinds 25-03-1938 (ID: 11428 URI: <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11428>)

Beschermingsdossiers 4.01/31040/301.1, 4.01/31040/723.1, OW001261.

-het vastgesteld bouwkundig erfgoed “Parochiekerk Sint-Laurentius”, geldig sinds 09/11/2011 (ID: 76572 URI: <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/76572>)

-het erfgoedobject “Parochiekerk Sint-Laurentius”, (ID: 209337 URI: <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/209337>)

1.1.2. Beschermd dorpsgezicht

De kerk is deel van het beschermd stads- en dorpsgezicht “Parochiekerk Sint-Laurentius met omgeving” (ID: 13078 URI: <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/13078>), geldig sinds 01-12-2000

Beschermingsdossiers 4.02/31040/709.1, DW002123 en DW001380.

Oorlogsmonument ten noordoosten van de kerk gelegen binnen het beschermde dorpsgezicht (ID: 29522 URI <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/29522>)

1.1.3. Adres en kadastrale gegevens

Adres: 8210 Zedelgem, Kerkplein 5

Kadastraal:

Kerk: Zedelgem 1° afdeling, sectie C nr. 407a. (31040C0407/00A000)

Kerkhof: Zedelgem 1° afdeling, sectie C nr. 408b. (31040C0408/00B000)

1.1.4. Eigenaar

Het kerkgebouw is eigendom van de gemeente Zedelgem en wordt beheerd door de kerkfabriek Sint-Laurentius.

1.2. Kadasterplan

De AAPP is de auteur van het kadastraal perceelcataloog en de producent van de databank waarin deze gegevens zijn opgenomen en geniet de intellectuele eigendomsrechten opgenomen in de Auteurswet en de Databankenwet. Vanaf 01/01/2018 worden de gebouwen op het kadastraal perceelcataloog geleidelijk vervangen door een dataset (= Bpm, Rebu ofwel Gebouwen(gewesten)) beheerd door de gewesten. De AAPP zal dan niet langer verantwoordelijk zijn voor de voorstelling van de gebouwen op het kadastraal perceelcataloog.

2. HISTORISCHE NOTA

Georiënteerde parochiekerk toegewijd aan Sint-Laurentius. Driebeukig neoclassicistisch bedehuis met 14de-eeuwse westtoren (toren beschermd bij K.B. van 25/03/1938, kerk met roerende goederen beschermd bij M.B. van 01/12/2000) gelegen binnen een gaaf bewaarde kerkomgeving (beschermd als dorpsgezicht bij M.B. van 01/12/2000). De kerk is als puntrelict opgenomen in de Landschapsatlas (versie 1.0, AROHM 2001).

Historiek. De oorsprong van een eerste kerkgebouw, waarschijnlijk een eenvoudige, houten kapel, is onbekend. Deze is dan wellicht vervangen door een stenen, romaanse kerk. In de 14de eeuw wordt een nieuwe, gotische kerk opgetrokken. De torennaald, oorspronkelijk in steen uitgevoerd met gaanderij en vier hoektorens, wordt in 1786 wegens bouwvalligheid afgebroken en vervangen door de huidige torenspits met leienbedekking. Een tekening van 1814, van de hand van de Brugse schilder Pieter-Frans De Noter (1779-1842), toont een kleine, driebeukige kerk met breed transept en de monumentale westtoren.

De kerk in 1814, tekening Pieter-Frans De Noter (Brugge, Stedelijke musea, Steinmetzkabinet)

In het begin van de 19de eeuw, wanneer het kerkelijke leven na de Franse Revolutie weer op gang komt, ondergaat de kerk meerdere herstellingen. In de eerste helft van de 19de eeuw kent Zedelgem een spectaculaire bevolkingsgroei. Een uitbreiding van de kerk wordt noodzakelijk. In 1839 ontwerpt provinciaal architect Van Caneghem een eerste ontwerp voor een nieuwe kerk. De uitvoering kan echter door de hoge kosten niet doorgaan. Pierre Buyck, die als provinciaal architect van 1846 tot 1877 Van Caneghem opvolgt, ontwerpt in 1845 een kerk in neoclassicistische stijl waarin de gotische westtoren wordt geïncorporeerd. Dit plan wordt wel goedgekeurd en de aanbesteding wordt in 1846 toegewezen aan de aannemer en timmerman Joannes Somerlinck-Van Heule uit Brugge. Zie bijlage 2: Aanbesteding kerk 1845 en Bijlage 3: Bestek bouw kerk 1845.

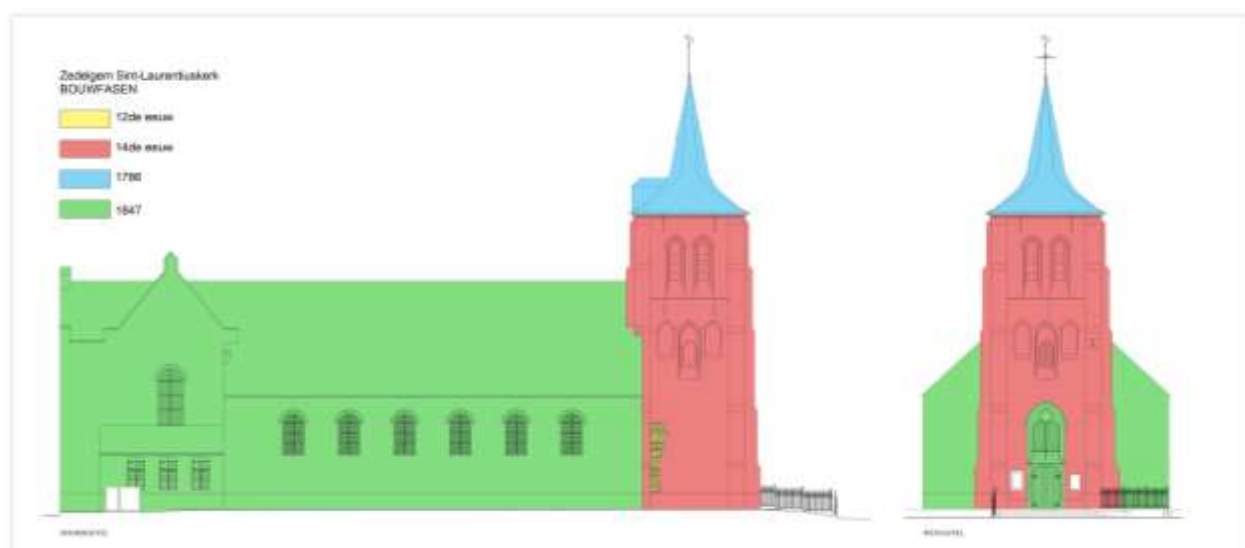
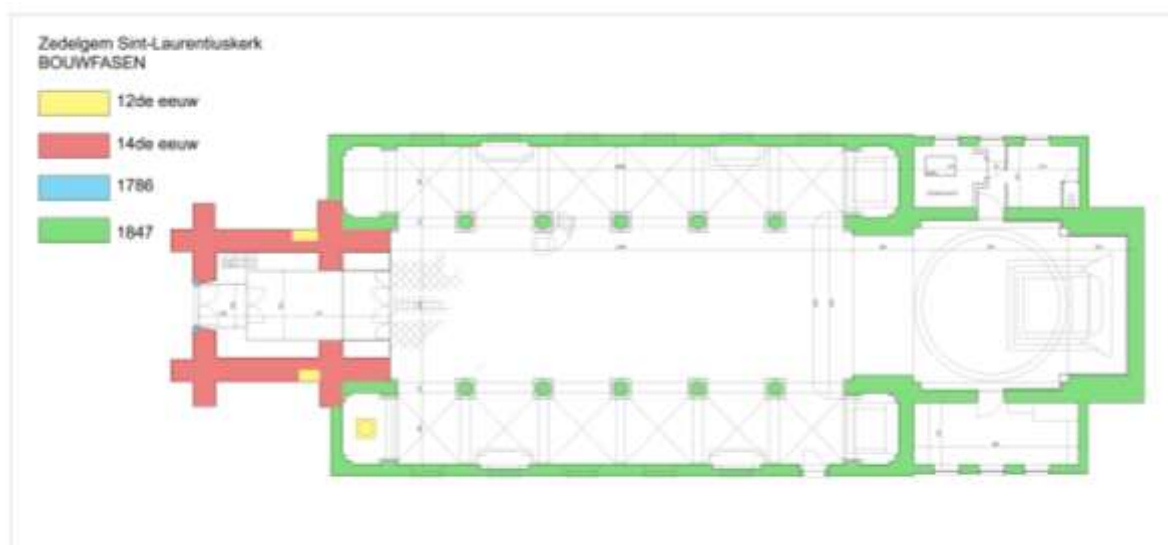

De kerk met het nieuwe schip rond 1900. (prentbiefkaart).

De kerk is gelijkend aan die van Sint-Pieters, deelgemeente van Brugge, en eveneens ontworpen in dezelfde periode door architect Pierre Buyck. De oorspronkelijke, gotische kerk wordt afgebroken en vervangen door de huidige in neoclassicistische stijl. Van het 14de-eeuwse gebouw blijft enkel de toren bewaard. Boven het portaal in de toren werd een spitsboogvormig raam geplaatst (1847).

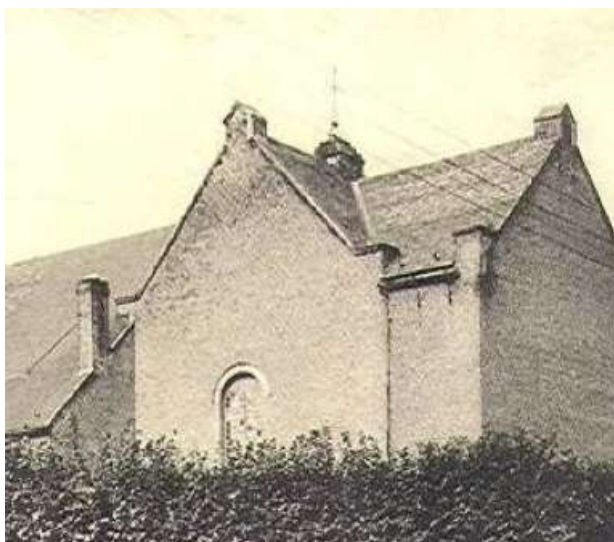
In 1847 werd een nieuwe inkompoort en een nieuw spitsboogvenster aangebracht ter vervanging van het oude.

Volgende werken werden sinds de bouw van de nieuwe kerk in 1847 uitgevoerd:

- in 1935: herstellingen aan het dak van de kerk
- in 1938: herstellingen aan de toren
- in 1960: herstellingswerken aan de kerk
- in 1960: elektrificatie van de klokken
- in 1960: elektriciteitswerken en verlichting
- in 1962: herstelling vloer en orgel
- in 1973: vernieuwen verlichtingsinstallatie.

In 1980 werd een volledige restauratie uitgevoerd naar ontwerp van architect Piet Viérin uit Brugge. Alle onderdelen van de kerk worden aangepakt. Merkwaardig is dat bij deze restauratie de kleine vieringtoren wordt verwijderd en niet meer teruggeplaatst en dat het kruisbeeld wordt verplaatst van de zuidgevel van de toren naar de oostgevel van de kerk.

*De vieringtoren die in 1980 werd verwijderd.
(fragment uit een prentbriefkaart)*

*Het kruisbeeld hier nog op de zuidgevel
van de toren.(foto KIK)*

INTERIEUR

Het sobere, witgepleisterde interieur wordt geritmeerd door scheibogen die rusten op Dorische zuilen. Het meubilair van de oude kerk werd teruggeplaatst. Vermeldenswaardig zijn ondermeer een biechtstoel in renaissancestijl (1661), drie 17de eeuwse barokaltaren en de preekstoel in roccostijl. En uiteraard ook het pronkstuk van de kerk de romaanse doopvont uit de tweede helft van de 12de eeuw.

De wanden werden beschilderd met neogotische sjabloonmotieven en met een banderolle boven het altaar. Ook de gewelven en de koepel in het koor kregen een beschildering met sterren en met medaillons in de trompen.

Op heden zijn deze beschilderingen verdwenen.

Het hoofdaltaar is een (vroeg)-barok portiekaltaar, geschilderd hout uit het derde kwart van de 17de eeuw. De altairbekroning bestaat uit een heiligenbeeld onder baldakijn dat dateert van 1873.

Het tabernakel, thans staande links van het altaar op een voetstuk (1990), stond oorspronkelijk op het altaar. Het onderste gedeelte (koper en marmer) dateert van 1873. Bovenste deel in regencestijl, afkomstig uit de Jezuïetenkerk te Brugge, daterend uit de tweede helft van de 18de eeuw en aangekocht in 1776 was oorspronkelijk het tabernakel maar werd in 1873 omgevormd tot expositietroon voor het H. Sacrament.

Bij de restauratie in 1980 werden de vloeren van de middengang en het koor vernieuwd ter vervanging van vernieuwde vloeren in marmeragglomerat. In de middengang wordt een nieuwe vloer van "Basècle-steen" geplaatst met een fries van witte marmer.

Binnenzicht van de kerk rond 1900. Bemerkt de neogotische beschilderingen op de trompen (medaillons), de sjabloontechniek op de wanden en de banderol boven het altaar. (prentbriefkaart collectie Patrick Arnou)

Het hoofdaltaar eind de jaren 1960. Het tabernakel bevindt zich hier nog op het altaar. (prentbriefkaart Gemeentearchief Zedelgem).

DORPSGEZICHT (KERKHOF)

Rond de kerk bevindt zich het kerkhof dat is beschermd als dorpsgezicht.

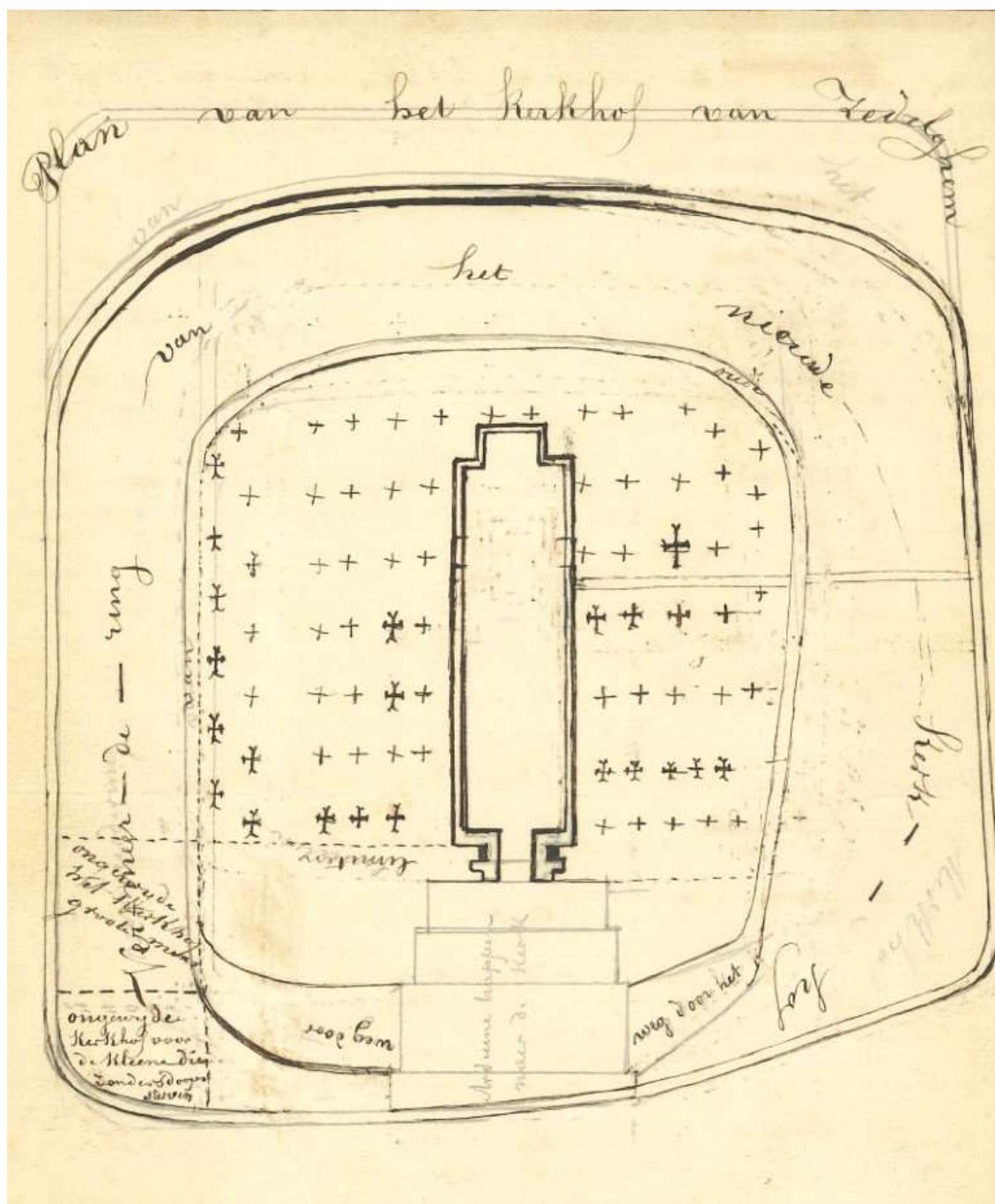
Wanneer de eerste doden op het kerkhof rond de kerk werden begraven is niet duidelijk. In elk geval is er op de tekening van De Noter van 1814 geen begraafplaats te zien (zie afbeelding p. 5).

Nochtans spreken de kerkrekeningen meermaals over de “kerkhofstraat”, zo o.a. deze van 1771: “Betaelt aan Jacob Demeulenaere ... voor het vermaecken van de straete aen het kerckhof...”.

Het kerkhof werd in elk geval uitgebreid in 1887. Dit werd beslist in de gemeenteraad van 18 februari 1887. De aanbesteding had plaats in juni 1887 (Liber memorialis 1887). Dit blijkt ook uit een plannetje van kerkhof en van het hekwerk en de rekening van de toen uitgevoerde werken (31 januari 1888).

Ook het ijzeren hek op het muurtje met arduinen dekstenen is toen aangebracht (zie rekening onder “Yzerwerk”: “259,00 stekkende meters hekken” en “Arduin”: “14,1774 kubieke meters arduin in tabletten”). Blijkbaar werd hiervoor ook de beek ten zuiden van de kerk verlegd = recht getrokken (zie rekening onder “Aardewerk”).

Aan de ingang van de kerk werden toen ook trappen aangebracht.

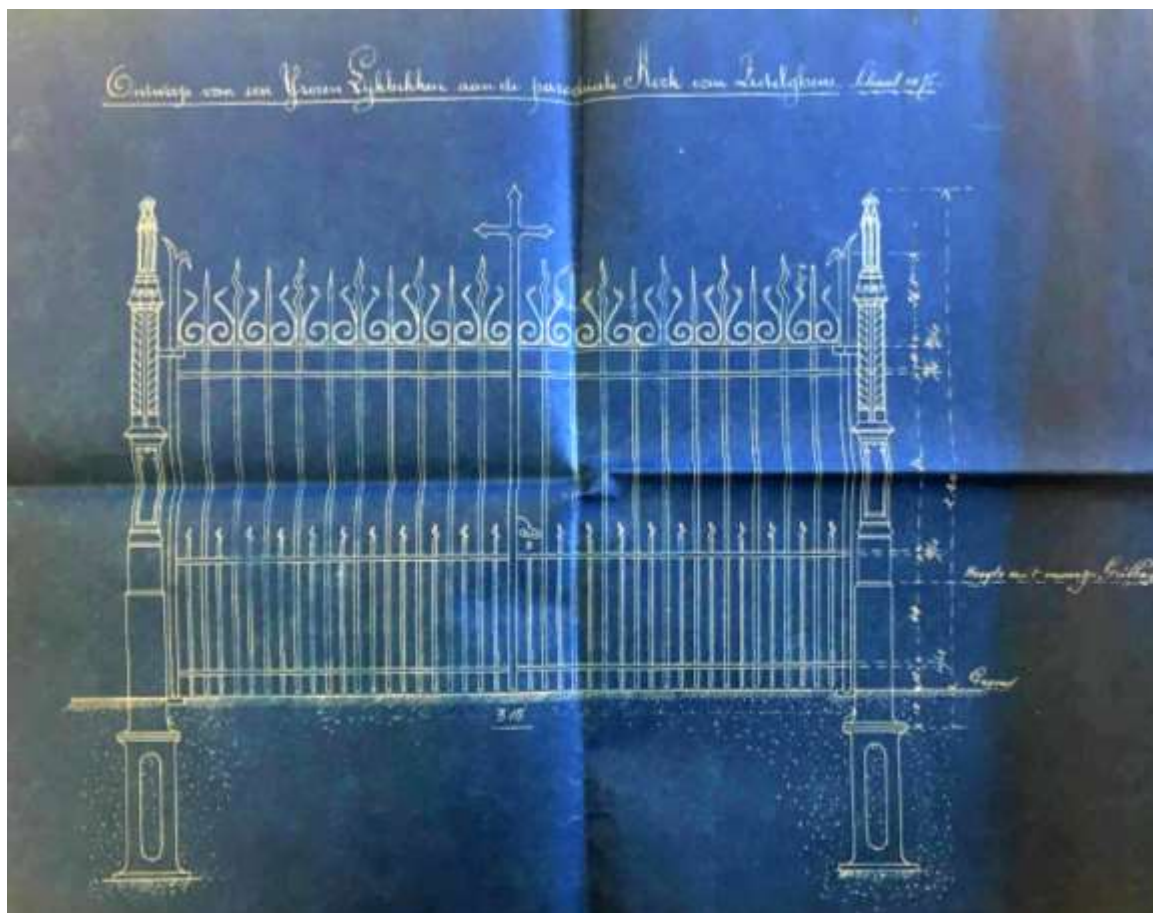

Plan uit 1887 van de uitbreiding van het kerkhof. (Archief Kerkfabriek Sint-Laurentius)

Staat der werken uitgevoerd aan het Kerkhof door Th. Hendryk Kassemmer te Thonout

<u>Aardewerk</u>		
130.00	Streeksteen meters aardewerk voor het schuif der bakken a 1.50	195.00
2294.00	Kubieke meters aardewerk voor het vullen der oude bakken a 0.90	2064.60
166.00	Streeksteen meters draaieschalen met ruggen en stovoi a 0.38	63.08
	voor het uitbreiden van de oude duitken	50.00
<u>Blaswerk</u>		
341.00	Verkante meters blaswerk met palen en planken	2.30 = 786.22
<u>Metselwerk</u>		
3.53	Kubieke meters metselwerk voor den kleinen ouster over de bakken a 18.00	63.54
<u>Houtwerk</u>		
10.63	Verkante meters brugplanken geluid over de bakken a 4.00	42.52
<u>Kasswerk</u>		
110.83	Verkante meters nieuw kasswerk	3.50 = 387.90
184.90	" " oud kasswerk	0.40 = 73.96
<u>Yzerwerk</u>		
51.00	Kilos yzer voor den rooster van den onvanger	20.40 = 20.40
299.00	Streeksteen meters bakken	22.94 = 5942.38
19	Streekbanden, kappen van galen, lood enz.	24.00
158	Kilos yzer voor 3 postellen	25.00 = 12.00
10	Kilos " voor 6 bakken met meer	00.50 = 5.00
	Honorairen voor planbespek en toezicht	194.00
Dit wordt uitgevoerd door		9904.48
Nieuw opgemerkt door den Arrondissements Ingenieur		
Vanmol		
op 31 Januari 1888.		
Staat der werken uitgevoerd aan het Kerkhof door Peter Nissens		
<u>Metselwerk</u>		
112.49	Kubieke meters metselwerk voor het opbouwen van den grooten	
	ouster gesteld	17.90 = 2013.57
4.57	Kubieke meters metselwerk voor de kleding	17.90 = 81.80
38.27	Kubieke meters " voor de fonsalen van het bakken	17.90 = 1034.03
52.49	Kubieke meters " in Boomsche steek onder het bakken	17.90 = 456.27
14.37	" " " voor de pelasters der bogen	17.90 = 78.22
6.26	" " " voor den kleinen ouster met onvanger	17.90 = 112.00
11.34	" " " voor de riele	17.90 = 202.68
9.19	" " " voor de riele	9.00 = 82.71
40.00	" " " voor het plantkies van het kiloster	1.60 = 64.00
<u>Steen</u>		
11.1776	" " " in tabletten	185.00 = 2622.82
2.818	" " " in de ingang der Kerk	185.00 = 520.77
0.076	" " " onder de groote bakken	185.00 = 14.06
0.001226	" " " Kassey op den onvanger	185.00 = 18.75
<u>Yzerwerk</u>		
3	Yzer ankers	0.90 = 2.70
	Honorairen voor opmaken van plan bespek	7313.71
	en voor toezicht	146.27
	Nieuw opgemerkt door den Arrondissements Ingenieur	7459.98
Vanmol		
op 31 Januari 1888		

Rekening van de werken uitgevoerd op het kerkhof (31-01-1888). (Archief Kerkfabriek Sint-Laurentius)

Plan van het hekwerk rond het kerkhof (1887). (Archief Kerkfabriek Sint-Laurentius)

In 1899 maakte het kerkbestuur rondom het kerkhof de “ommegangweg” en op 5 juli 1914 werd een “groene omheining van bomen” aangeplant, dit zijn de nu nog aanwezige linden, in 1940 verbonden als leilinden.

Twee foto's van de kerk met het nieuwe schip rond 1900. Slechts enkele stenen grafmonumenten en een familiekapelletje zijn te zien op het kerkhof. Deze bevinden zich in de uitbreidingszone van 1887. Het kerkhof is omringd door een smeedijzeren hek. De linden zijn nog niet aangeplant. (prentbriefkaarten Gemeentearchief Zedelgem)

*De kerk rond 1930. De linden zijn aangeplant. Het oorlogsmonument is verplaatst.
(prentbriefkaart)*

De kerk met de leilinden en het hekwerk rond 1950. (prentbriefkaart Gemeentearchief Zedelgem)

OORLOGSMONUMENT 1914-1918

Op het kerkhof bevindt zich een oorlogsmonument Eerste Wereldoorlog. Het is een arduinen sokkel met daarop een witstenen beeld bestaande uit een soldaat en een gevangene die een kruis vasthouden. Op de sokkel vermelding van de beeldhouwer: "ANT. VAN PARIJS/DEINZE".

Het monument werd onthuld in 1923 en bevond zich oorspronkelijk op de hoek van de Loppemsestraat en de Snellegemsestraat. Het werd tweemaal verplaatst, eerst naar de Snellegemsestraat ter hoogte van de beek ten zuiden van de kerk en later naar het kerkhof ten noorden van de kerk. Het is niet duidelijk wanneer het monument werd verplaatst.

*Oorspronkelijke plaats van het oorlogsmonument op de hoek van de Loppemsestraat.
(prentbriefkaart Gemeentearchief Zedelgem)*

*Tweede plaats van het oorlogsmonument ter hoogte van de beek ten zuiden van de kerk.
(prentbriefkaart Gemeentearchief Zedelgem)*

Huidige plaats van het oorlogsmonument ten noorden van de kerk.

Sinds 1970 wordt het kerkhof niet meer gebruikt als begraafplaats. Een nieuwe begraafplaats werd aangelegd in de Loppemsestraat. Deze werd in 2005 uitgebreid tot "parkbegraafplaats".

Veel graven van het kerkhof rond de kerk werden verplaatst naar het nieuwe kerkhof.

Rond 1970 werd het oude kerkhof heraangelegd en werd het hekwerk rond het kerkhof verwijderd en vervangen door een haag van laurierkers. Alleen ter hoogte van de trappen naar de hoofdingang werd een deel van het hekwerk bewaard.

In 2005 werd door de gemeente Zedelgem een inventaris opgemaakt van de grafmonumenten op het kerkhof (zie bijlage 5) gebaseerd op een checklist (zie bijlage 10). De graven werden in drie categorieën ingedeeld:

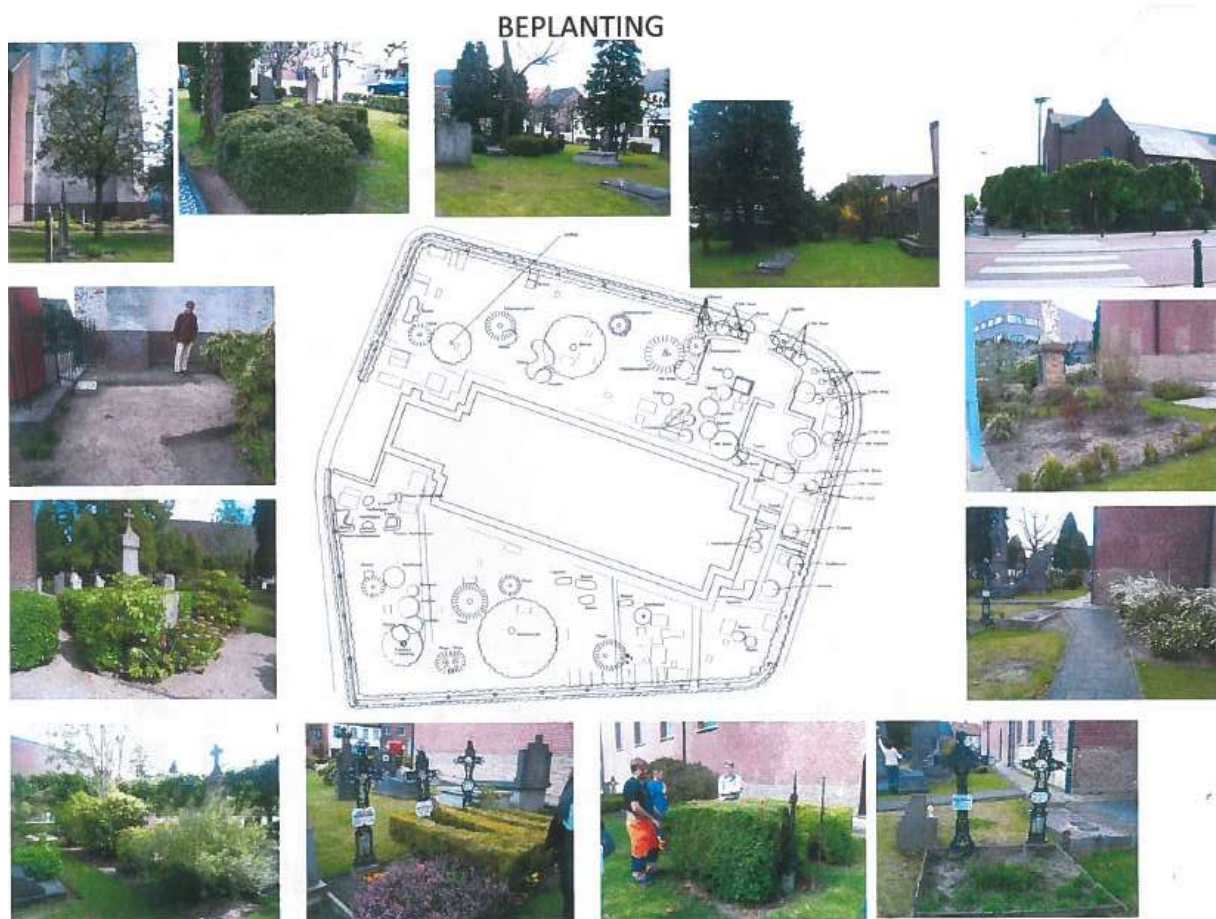
1. te behouden

2. te behouden zolang onderhoud- en herstellingskosten niet te hoog oplopen

3. te verwijderen na afloop van de concessie.

Op basis van deze inventaris werd in 2011 een totaalplan van de beplanting op het kerkhof opgemaakt door "Wille landschaps- en begraafplaatsarchitectuur". Dit plan werd uitgevoerd. Hierbij werd de bestaande beplanting volledig behouden en werden siergrassen en vaste planten aangeplant waar er geen gras aanwezig was.

De bestaande en behouden beplanting bestond o.a. uit buxus, Thuja, treurberk, meerstammige es, een Amerikaanse eik, prunus lusitanica, viburnum tinus en uiteraard de leilinden.

Bestaande beplanting op het kerkhof in 2011 (plan en foto's Ada Wille)

Twee foto's van het huidige kerkhof. Het hekwerk is weggenomen en vervangen door een haag van laurierkers.

BIBLIOGRAFIE:

- ARCHIEF RUIMTE EN ERFGOED – AFDELING WEST-VLAANDEREN, Archiefnr. W/00027, W/00593.
- Administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumenten en Landschappen, Monumenten en Landschappen, Landschapsatlas, 2001, OC GIS-Vlaanderen.
- KONINKLIJK INSTITUUT VOOR HET KUNSTPATRIMONIUM, Brussel, Fototheek.
- RIJKSARCHIEF BRUGGE, Kaarten en Plannen, nr. 1607: Kaartboek met kadastrale kaarten (Napoleontische periode) van Jabbeke, Sint-Michiels, Sint-Andries, Snellegem, Varsenare, Zerkegem en Zedelgem, 1808-1810.
- RIJKSARCHIEF BRUGGE, Kaarten en Plannen van de Watering van Blankenberge, nr. 1449: Kaart van de weg lopende van de steenweg op Torhout gelegen te Zedelgem, aan de herberg Zuidwege, tot aan de herberg de Blauwe Kroon, circa 1782.
- ARNOU P., *De bevrijding van Zedelgem in 1944*, in Zilleghem. *Handelingen van de Kring voor heemkunde en geschiedenis Pastoor Ronse*, jg. 2, nr. 3, 1981, p. 87-96, p. 118-127.
- ARNOU P., *Oude grafkelder ontdekt te Zedelgem*, in Zilleghem. *Handelingen van de Kring voor heemkunde en geschiedenis Pastoor Ronse*, jg. 4, nr. 3, 1983, p. 108-109.
- ARNOU P., *Oude grafstenen in de Sint-Laurentiuskerk te Zedelgem*, in Zilleghem. *Handelingen van de Kring voor heemkunde en geschiedenis Pastoor Ronse*, jg. 4, nr. 1, 1983, p. 18-22.
- ARNOU P., *Vroeger en nu*, in Zilleghem. *Handelingen van de Kring voor heemkunde en geschiedenis pastoor Ronse*, jg. 2, nr. 2, 1981, p. 42-43.
- BONDUEL L., *Het Zedelgem, Veldegem, Loppem en Aatrijke van toen. Een verzameling foto's en prentbriefkaarten aangevuld met beknopte historische gegevens*, Brugge, 1983, p. 18-19, p. 20-21.
- CORNILLY J., *Monumentaal West-Vlaanderen. Beschermde monumenten en landschappen in de provincie West-Vlaanderen. Deel II: Arrondissementen Brugge, Diksmuide, Oostende en Veurne*, Brugge, 2005, p. 268-269.
- DECEUNINCK V., *De sacramentstoren en het orgel van de St.-Laurentiuskerk te Zedelgem*, in Zilleghem. *Handelingen van de Kring voor heemkunde en geschiedenis pastoor Ronse*, jg. 12, nr. 4, 1991, p. 149-158.
- DEMEYER F., *Een kunsthistorische rondgang in de Zedelgemse Sint-Laurentiuskerk*, in 900 jaar Zedelgem, Zedelgem, 1989.
- DENYS B., *Architect Jean-Augustin Van Caneghem en de Sint-Laurentiuskerk te Zedelgem*, in Zilleghem *Handelingen van de Kring voor heemkunde en geschiedenis Pastoor Ronse*, jg. 25, nr. 2, 2004, p. 78-80.
- FAUCONNIER A. & ROOSE P., *Het historisch orgel in Vlaanderen, deel IVa (Prov. West-Vlaanderen, arrondissementen Brugge & Oostende)*, Brussel, 1986, p. 443-451.
- JACOBS M., *Zij, die vielen als helden... Inventaris van de oorlogsgedenktekens van de twee wereldoorlogen in West-Vlaanderen*, Deel 2, Brugge, 1996, p. 451-452.
- JACQUEMYN E., *De Doornikse doopvont in de Sint-Laurentiuskerk te Zedelgem*, in 900 jaar Zedelgem, Zedelgem, 1989.
- JACQUEMYN E., *De Zedelgemse doopvont en de... hulk*, in Zilleghem. *Handelingen van de Kring voor heemkunde en geschiedenis Pastoor Ronse*, jg. 11, nr. 2, 1990, p. 62-72.
- PEIRSEGAELE W., *De Romaanse doopvont van Zedelgem*, Zedelgem, 1982.
- PEIRSEGAELE W., *Vroeger en nu*, in Zilleghem. *Handelingen van de Kring voor heemkunde en geschiedenis Pastoor Ronse*, jg. 2, nr. 4, 1981, p. 115-117.
- POLLET J., *Deken Walter Smidts bezoekt Zedelgem*, in Zilleghem. *Handelingen van de Kring voor heemkunde en geschiedenis Pastoor Ronse*, jg. 2, nr. 2, 1981, p. 44-45.
- POLLET J., *De kerk van Zedelgem ten tijde van Jacob van Gerensdael*, in Zilleghem. *Handelingen van de Kring voor heemkunde en geschiedenis Pastoor Ronse*, jg. 4, nr. 3, 1983, p. 83-90.
- POLLET J., *Kerkelijke toestanden te Zedelgem ten tijde van pastoor Bernardus Gillis (1775-1799)*, in Zilleghem. *Handelingen van de Kring voor heemkunde en geschiedenis Pastoor Ronse*, jg. 6, nr. 2, 1985, p. 43-59.
- POLLET J., *Pastoor Oliverius Tratsaert (1658-1673)*, in Zilleghem. *Handelingen van de Kring voor heemkunde en geschiedenis Pastoor Ronse*, jg. 5, nr. 2, 1984, p. 43-55.
- POLLET J., *Toestanden in de Zedelgemse kerk 1648-1685*, in Zilleghem. *Handelingen van de Kring voor heemkunde en geschiedenis Pastoor Ronse*, jg. 2, nr. 3, 1981, p. 74-81.
- POLLET J., *Zedelgem tijdens het Twaalfjarig Bestand (1609-1621)*, in Zilleghem. *Handelingen van de Kring voor heemkunde en geschiedenis Pastoor Ronse*, jg. 3, nr. 3, 1982, p. 99-126.

- VAN VLAENDEREN P. & VRANCKX M. 2010: *Inventaris van het bouwkundig erfgoed, Provincie West- Vlaanderen, Gemeente Zedelgem met deelgemeenten Aartrijke, Loppem en Veldegem*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen WVL47, (onuitgegeven werkdocumenten), 2010.
- Gemeentearchief Zedelgem
- Archief kerkfabriek Sint-Laurentius Zedelgem.

3. INVENTARISATIE VAN DE ERFGOEDELEMENTEN

De hieronder vermelde toestandsaanduidingen zijn een eigen interpretatie en betekenen:

Goed: geen onmiddellijke ingrepen nodig

Redelijk: de vermelde ingrepen zijn op korte termijn nodig

Slecht: de vermelde ingrepen zijn dringend nodig.

Een 3D-scan van het volledige kerkgebouw is momenteel in opmaak (buitenzijde en binnenzijde). Deze kan later gebruikt worden voor meer gedetailleerde toestandsbepalingen en voor het bepalen van noodzakelijke ingrepen.

3.1. TOREN

3.1.1. Buitenzijde toren

Beschrijving/materialen:

-Bakstenen vierkante westertoren in witgeschilderde baksteen boven een plint van donkere baksteen met in beide zijgevels resten van ijzerzandsteen.

Op elke zijde twee brede verjongende steunberen.

-Portaal gevat in een geprofileerde, korfboogvormige blauwhardstenen omlijsting en erboven een spitsboogvormig tweelicht met driepasbogen en vierpas in een geprofileerde bakstenen omlijsting onder een waterlijst. Met glas-in-loodramen met eenvoudige verdeling in ruitvorm uitgevoerd met getrokken glas in lichtgroene tint. Panelen op de borstwering met jaarsteen "ANNO" "1847".

-Bovenbouw aan de vier zijden uitgewerkt met spitsboognissen met bakstenen afzaten en geprofileerde omlijstingen, erboven gekoppelde, spitsboogvormige galmgaten in een geprofileerde omlijsting. Aflijnende omlopende tandenlijst. Sporen van ontlastingsbogen ter hoogte van de steunberen in de zuidoost- en noordoosthoek.

-Smeedijzeren gevelankers.

-Eén houten torenuurwerk op de oostgevel.

-Torenbekroning met ingesnoerde achthoekige naaldspits met leienbedekking. Hoekkepers met roeflat.

-Aan de oostzijde een dakluik en een houten dakkapel met leien dakbedekking en leien zijwangen.

-Zinken trapeziumvormige hanggoten op metalen beugels en vierkante afvoerbuizen.

-Smeedijzeren torenkruis met vergulde windhaan.

-Houten galmborden met loden bekleding.

.

Toestand:

Redelijk.

Vervuiling en afschilfering van de witte beschildering.

Hier en daar afschilferende en uitbrokkelende baksteen. Metselwerk en voegwerk plaatselijke herstelling nodig. Scheuren te naaien.

Gevelankers hier en daar roestig.

Loden bekleding galmborden hier en daar niet meer intact of omgeplooid door de wind.

Uitgewaaide en verschoven loodstukken aan aansluiting dak schip met toren.
Hout en schrijnwerk van dakkapel in slechte toestand met verrotte delen.
Dakluik onbekleed en in zeer slechte staat.
Losgekomen gootbeugels.
Ladderhaken zijn niet genormeerd.
Torenkruis roestig en vergulde windhaan vervuild.
Glas-in-loodpanelen: enkele gebroken ruitjes onderaan in het spitsboograam.

Toren, westgevel.

Toren, zuidoostgevel.

Torenspits met dakkapel, dakluik en torenuurwerk..

Westgevel, hoofdingang en spitsboograam vervangen in 1847.

Toren, noordgevel.

Toren, noordgevel, delen veldsteen.

Toren, zuidgevel, delen veldsteen.

3.1.2. Binnenzijde toren

Beschrijving/materialen:

Lokaal boven inkomportaal: plankenvloer, gepleisterde wanden en gepleisterd kruisribgewelf. Boven dit gewelf vloer met tegels van gebakken aarde.

Daarboven binnenzijde van de toren in zichtbaar baksteenmetselwerk, eiken balkconstructies en plankenvloeren, houten trapconstructies en bordessen.

Houten klokkenstoel.

Drie klokken in gietstaal werden op 22 november 1870 gewijd. Ze werden aangekocht bij de klokkenfabriek van Bochum in Westfalen ter vervanging van de bronzen Sint-Laurentiusklok uit 1641 die was gebarsten.

De "vreugdebeiaard" werd geplaatst in 2007 (en behoort dus niet tot de bescherming van de toren als monument in 1938).

Galmgaten aan de binnenzijde voorzien van metalen draadnet als duivenwering.

Oud mechanisch werk van het torenuurwerk nog aanwezig.

Toestand:

Redelijk.

Lokaal boven inkomportaal: sterk afbladderende verf op wanden en gewelven.

Vloer boven gewelf: verweerde toestand.

Oude plankenvloeren.

Enkele balken van de vloerconstructie aangetast door houtworm.

Draadnet voor duivenwering vertoont op verschillende plaatsen grote gaten.

Klokken, ophangbruggen, vliegwielen en assen geoxideerd (roestig).

Oud werk van het torenuurwerk: volledig roestig.

Vervuilde toestand.

Onveilige ladder ter hoogte van vreugdebeiaard naar dakkapel.

Trap vanaf inkomportaal.

Lokaal boven inkomportaal.

Lokaal boven inkomportaal, gewelf.

Lokaal boven inkomportaal, gewelf en trap

Trap naar klokkenzolder

Vloer klokkenzolder

Vloertegels op gewelf.

Trap naar zolder boven schip.

Vloer klokkenzolder, aangetaste balken.

Klokkenstoel.

Klokkenstoel.

Klokkenstoel.

Vreugdebeiaard.

Afgeschermd galmgaten.

Torensaits.

Torensaits.

Mechanisch werk oud torenuurwerk.

3.2. SCHIP

Beschrijving/materialen:

Driedelig schip onder zadeldak met pseudo-basilicale opstand en zes traveeën, een pseudo-transept, een hoofdkoor van één travee met rechte afsluiting en een noord- en zuidsacristie met lessenaarsdak.

Rode baksteenbouw met gebruik van gele baksteen voor de plint (1,20 m hoog) en strek- en rollagen boven de rondbogige muuropeningen. Blauwe hardsteen voor onderdorpels en ter afdekking van de tuitgevels.

Glas-in-loodramen met eenvoudige verdeling in ruitvorm uitgevoerd met getrokken glas in lichtgroene tint. De glas-in-lood ramen werden vernieuwd in 1980. De raambruggen en klemlatten werden toen ook vervangen door bronzen exemplaren. De glasroeden werden toen uitgevoerd in koper. De glasplaten met de naam van de schenker van elk raam werden toen teruggeplaatst..

Leien dakbedekking in koperen haken. Zinken en koperen hanggoten en regenafvoerbuizen.

De zijbeuken zijn opengewerkt door rondboogvensters met aflijnende waterlijst.

Koorgevels afgewerkt met tuittop. Noord- en zuidsacristie onder lessenaarsdak

Blinde oostgevel met kruisbeeld onder houten afdak. Sporen van de plaats waar tot in 1980 grafplaten hingen. Toen werden deze verplaatst naar de binnenzijde van de noordbeuk. Het kruisbeeld hing vroeger op de zuidgevel van de toren en werd eveneens in 1980 verplaatst naar de oostgevel van de kerk (foto p.8).

Toestand:

Goed.

Vervuilde goten.

Roestige ijzeren gootbeugels.

Ladderhaken roestig en niet genormeerd.

Op meerdere plaatsen uitgezakte leien.

De glas-in-loodramen verkeren in goede staat. Er werden geen gebroken ruitjes vastgesteld.

Sterk verweerde en afbladderende verf op ramen sacristie en berging, met uitgevallen stopverf en één gebroken ruit. Tralies roestig.

Kerk, zuidgevel.

Kerk, zuidgevel.

Kerk, zuidgevel.

Kerk, oostgevel.

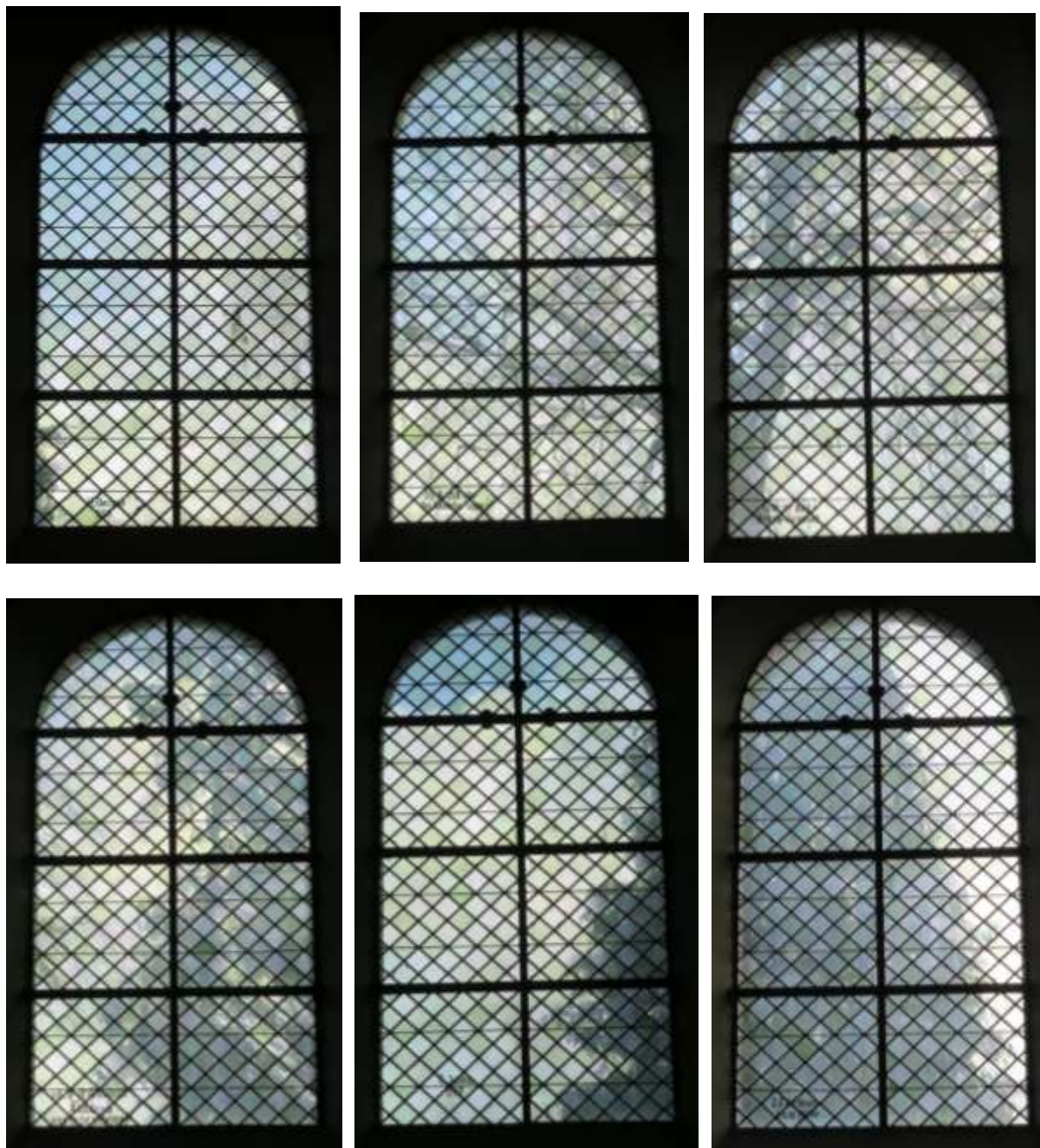
Kerk, noordgevel.

De zes glasramen van de zuidbeuk (van achter naar voor).

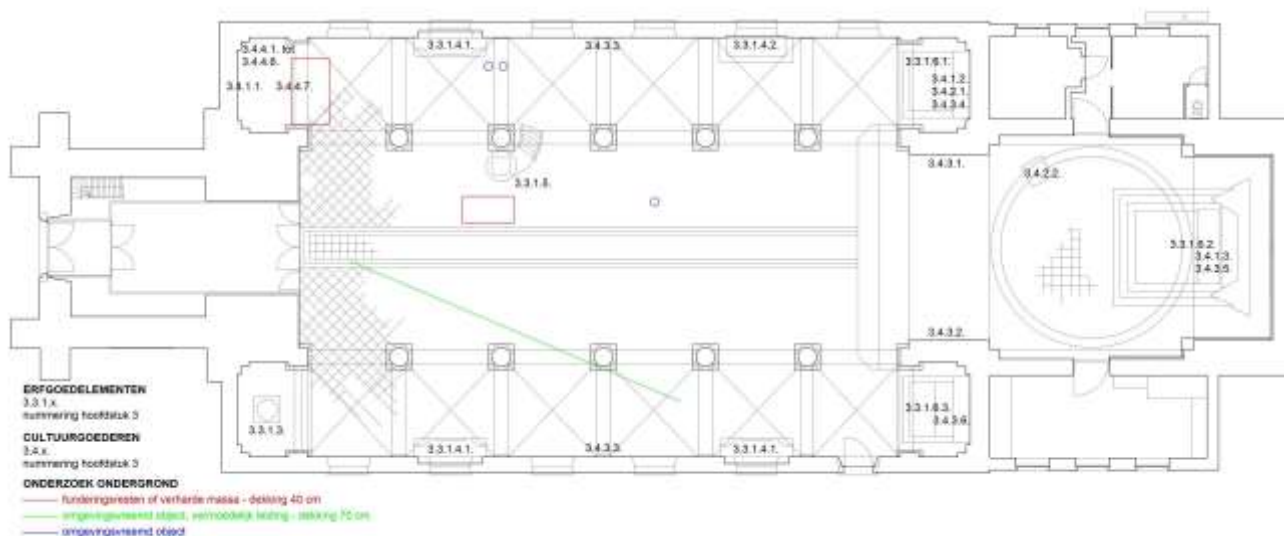

De twee glasramen in het koor.

De zes glasramen van de noordbeuk (van achter naar voor).

3.3. INTERIEUR

Plan van de kerk met aanduiding van de erfgoedelementen en de cultuurgoederen en ook het resultaat van het onderzoek van de ondergrond (2012). Zie ook bijlage 7.

3.3.1. KERK

3.3.1.1. KERKINTERIEUR

Beschrijving/materialen:

Witgepleisterde wanden en gewelven, het pleisterwerk is vernieuwd in 1980 en in 1995(?) bekleed met glasvezeldoek met structuur.

Het schip is geritmeerd door rondbogige scheibogen op zuilen met vierkante sokkel en kapiteel in Dorische stijl. Inkomportaal met houten, vlakke zoldering. Middenbeuk en koor zijn overdekt met gewelf gepleisterd op rinkellatten op houten raamwerk en met ingekleefde datum "1846". De zijbeuken zijn overwelfd door bakstenen kruisribgewelven steunend op imposten onder meer aansluitende pilasters nabij de zijaltaren. Koepelgewelf ter hoogte van het transept.

Vloeren: zwarte natuurstenen tegels (Basècle), in de kerk in diagonaal patroon geplaatst behalve in de middengang en het inkomportaal waar recht patroon met omkadering in witte marmer (Carrara).

Waar stoelen staan is op de vloer tapijt aangebracht met koperen gekleefde randprofielen (twee stroken in middenbeuk en telkens één strook in de zijbeuken).

Verhoogde houten vloer met tapijtbekleding in het koor.

Houten treden aan hoofdaltaar geschilderd, imitatiemarmer, met tapijtbekleding.

Verwarming door middel van warme lucht ingeblazen via vloerroosters.

Verlichting door middel van pendels met verouderde kwikdamplampen.

In het koor aan beide zijden eiken lambrisering en koorbanken met panelen en kroonlijst. Twee paneeldeuren met fronton (naar sacristie en naar berging). De twee deuren en hun omlijstingen zijn geschilderd in imitatie eik.

Beelden, tabernakels, schilderijen, grafzerken: zie onder 3.4. Cultuurgoederen.

In 2014 werd een onderzoek gedaan naar de ondergrond onder de kerkvloer. Er werden geen noemenswaardige archeologische elementen aangetroffen (zie aanduidingen op het plan hierboven of bijlage 7).

Toestand:

Goed, doch de structuur van het glasvezeldoek op de wanden en kolommen is storend. Een nieuwe gladde afwerking is aangewezen met uiteraard het herschilderen ervan.

Deel van houten profiellijst van koepel in koor naar beneden gevallen.

Vervuiling op het gewelf middenbeuk door stofafzetting.

Vloeren vertonen verwerking en vochtsporen. Plaatselijke beschadigingen.

Beschadiging en verkleuring van de vloer door het aanbrengen van het tapijt en kleeftroken van de randprofielen.

Verzakking van vloer en trede ter hoogte van doopkapel.

De lambrisering in het koor is in goede toestand. Alleen bij de paneeldeuren is de imitatiebeschildering beschadigd. Retoucheren noodzakelijk, of volledig hernemen.

Nieuwe verwarmingsinstallatie noodzakelijk en reeds ontworpen.

Op termijn zal ook een aanpassing of vernieuwing van de elektriciteitsinstallatie en de verlichting nodig zijn.

Middenbeuk.

Zijbeuk noord

Zijbeuk zuid

Storende glasvezelstructuur op kolommen

Storende glasvezelstructuur op wanden

Verkleuring van de vloer onder het tapijt.

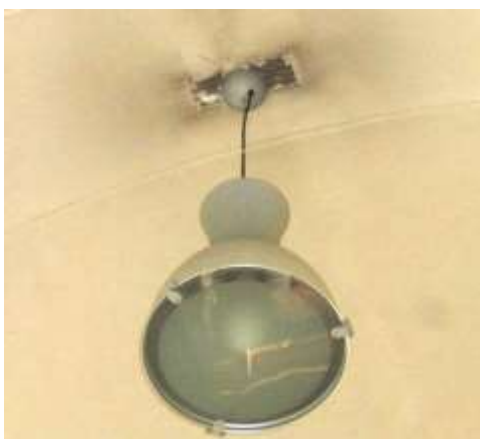
Beschadiging vloer door kleefstroken van tapijt

Verouderde verlichtingstoestellen.

Ontbrekend deel lijst plafond koor

Verouderde verlichtingstoestellen.

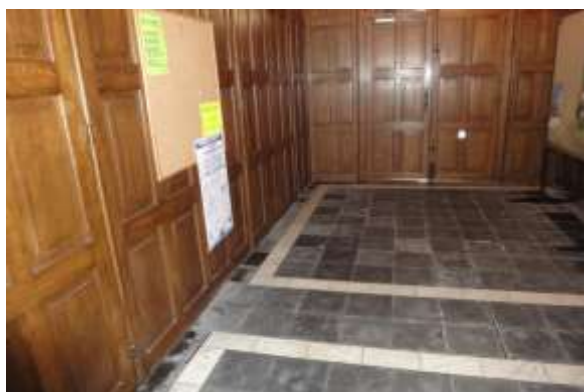
Vloerrooster verwarming in zijbeuk noord.

Houten trede aan hoofdaltaar (imitatiemarmer), nu met tapijt bedekt. Vloerrooster verwarming.

Inkomportaal kant kerk.

Inkomportaal binnenzijde.

Inkomportaal plafond.

Lambrisering in het koor met koorbanken.

Deur in koor geschilderd imitatie eik

3.3.1.2. ORGEL

Beschrijving/materialen:

Het orgel werd gebouwd in 1743, de identiteit van de orgelmaker is nog niet achterhaald. De huidige windlade (secreet) dateert uit de 1867 (vermoedelijk van Hooghuys), en het pijpwerk is toen ook deels vervangen en is niet zeer homogeen. Verder vermelden de rekeningen nog herstellingen door A.J. Berger in 1768, door L. van Peteghem in 1771 en door D. Berger in 1778 en 1779. In 1962 werd het orgel grondig hersteld door de firma Loncke.

Toestand:

Bespeelbaar.

In 1962 werden enkele onoordeelkundige ingrepen uitgevoerd aan het orgel. Onder meer werd het klavierbeleg vernieuwd in kunststof.

Onder het orgel een medaillon met chronogram dat het jaartal 1743 aanduidt.

3.3.1.3. DOOPVONT

Beschrijving/materialen:

Romaanse doopvont uit de 2de helft van de 12de eeuw, in doopkapel nabij de westgevel van de zuidelijke beuk. Gerealiseerd in Doornikse steen door een Doorniks beeldhouwersatelier (99 x 102cm), gesculpteerd in laag reliëf. Vierzijdige kuip op een zware middenzuil, geflankeerd door vier (nog 3 resterende) hoekzuiltjes op een gemeenschappelijke voet met acht gestileerde kattenkoppen. De laagreliefs op de vier zijden verbeelden het leven van Sint-Niklaas (de kelklegende, de drie arme meisjes en de drie scholieren) en heraldisch opgestelde dieren en soldaten (een zijde). Hoekfiguren met afbeelding van een hoornblazer, Sint-Niklaas als novice, Sint-Niklaas als kerkvader en een gevleugelde figuur (wellicht de overleden heilige). De rand van de bovenkant is versierd met gesculpteerd rankwerk en maskers in de hoeken. De doopvont vertoont sterke gelijkenissen onder meer met de romaanse doopvont van de kathedraal van Winchester in Engeland.

Toestand:

Goed.

Loden kuip na te zien op waterdichtheid en op aanwezigheid van giftig loodwit.
Er wordt door Monumentenwacht aangeraden een hekwerk aan te brengen ter afsluiting van de doopkapel zodat de doopvont niet kan aangeraakt worden.
(verslag inspectie Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.6)

Loden kuip en deksel

3.3.1.4. BIECHTSTOELEN

3.3.1.4.1. DRIE NEOCLASSICISTISCHE BIECHTSTOELEN

Beschrijving/materialen:

Drie neoclassicistische biechtstoelen (eikenhout) uit het derde kwart van de 19de eeuw, in N.- en Z.-beuk.

Toestand:

Goed. Kleine deeltjes van kroonlijsten ontbreken.

Foto:

Ontbrekend deeltje van een kroonlijst.

3.3.1.4.2. BIECHTSTOEL IN RENAISSANCESTIJL

Beschrijving/materialen:

Biechtstoel (eikenhout) in renaissancestijl, gedateerd 1661 en toegewezen aan de Brugse schrijnwerker Jan Brouckman. Stijlen met hermenfiguren, met o.m. H. Maria met Kind links en H. Laurentius rechts; zijpanelen in stijl- en regelwerk.

Toestand:

Goed.

Sporen van aantasting door insecten op de linker zijkant ter hoogte van de kerkmuur en op de rechter zijkant onder de fries.

Aantasting door houtworm op linker en rechter zijkant

3.3.1.5. PREEKSTOEL

Beschrijving/materialen:

Preekstoel in rococostijl, daterend van 1766, gemaakt in opdracht van pastoor Joannes Ketels. Ronde kuip met houtsnijwerk - de drie goddelijke deugden, geloof, hoop en liefde voorstellend; hemel voorzien van duif; als gevernist. Voetstuk in de vorm van een beeld van Johannes de Evangelist, geschilderd.

Toestand:

Goed.

Het geschilderde beeld dat de kuip draagt vertoont sporen van mechanische beschadigingen en lichte vermolming van hout.

(verslag inspectie

Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.6 en p.17)

Houtaantasting beeld onder kuip.

3.3.1.6. ALTAREN

3.3.1.6.1. ZIJALTAAR ONZE-LIEVE-VROUW VAN DE ROZENKRANS

Beschrijving/materialen:

Zijaltaar Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans in de noordelijke zijbeuk (geschilderd hout). (Vroeg)-barok portiekaltaar uit het derde kwart van de 17de eeuw. Kroonlijst met tandfries en eierlijst, composiete zuilen met laagrelief en renaissancemotieven, bekroning door twee vazen en een nis met voluten, waarin Onze-Lieve-Vrouw-beeld met scepter en kind uit de 18de eeuw. Tabernakel in Lodewijk XV-stijl, rococo.

Toestand:

Slecht.

Houten onderdelen aan te vullen, te herstellen en te behandelen tegen insecten.

Opgekleefde plastieken marmerimitatie te verwijderen.

Beschilderingen en marmerimitaties te fixeren, te retoucheren en aan te vullen.

(verslag inspectie

Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.15)

Opgekleefde marmerimitaties

3.3.1.6.2. HOOFDALTAAR

Hoofdaltaar
(geschilderd hout) .
(Vroeg)-barok.
Portiekaltaar,
geschilderd hout uit
het derde kwart van de
17de eeuw.
Geprofileerde,
gekornde kroonlijst,
drie aan drie
gekoppelde
composiete zuilen.
Geschilderd hout.
Altaarbekroning
bestaande uit
heiligenbeeld onder
baldakijn, daterend van
1873.

Toestand:

Slecht.

Houten onderdelen
aan te vullen, te
herstellen en te
behandelen tegen
insecten.

Beschilderingen en
marmerimitaties te
fixeren, te retoucheren
en aan te vullen.

Beelden te
retoucheren.

IJzeren verankeringen
te ontroesten, te
herstellen en te
schilderen.

Bijkomende
verankeringen en
versterkingen in hout
en/of metaal zijn
nodig.

(verslag inspectie Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.11)

Achterzijde van het portiekaltaar

3.3.1.6.3. ZIJALTAAR SINT-LAURENTIUS

Beschrijving/materialen:

Zijaltaar Sint-Laurentius in de Z.-beuk (geschilderd hout). (Vroeg)-barok portiekaltaar uit het derde kwart van de 17de eeuw. Kroonlijst met tandfries en eierlijst, composiete zuilen met laagreliëf en renaissancemotieven, bekroning door twee vazen en een nis met voluten, waarin sculptuur van Sint-Laurentius uit de 17de eeuw (1651). In de nis bovenaan een beeld van de H. Laurentius (gepolychromeerd hout) uit de 18de eeuw.

Toestand:

Slecht.

Houten onderdelen aan te vullen, te herstellen en te behandelen tegen insecten.

Opgekleefde plastieken marmerimitatie te verwijderen.

Beschilderingen en marmerimitaties te fixeren, te retoucheren en aan te vullen.

Beeld te retoucheren.

(verslag inspectie

Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.17)

Opgekleefde marmerimitaties

3.3.2. SACRISTIE (zuid)

Beschrijving/materialen:

Vloer: vinyl op oude plankenvloer

Wanden: gepleisterd en geschilderd deels bezet met ingemaakte kasten.

Plafond: gepleisterd en geschilderd.

Toestand:

Goed.

Sacristie kasten op noordwand.

Sacristie westwand.

Sacristie noordwand (deur naar koor)

3.3.3. BERGING/STOOKPLAATS (noord)

Beschrijving/materialen:

Vloer: oude plankenvloer

Wanden: gepleisterd en geschilderd

Plafond: valse zoldering bestaande uit kartonplaten en houten latjes, geschilderd.

Standaard binnendeur aan toilet en metalen deur aan stookplaats.

Verouderde verwarmingsinstallatie met gasketel, met inblazen van warme lucht via vloerrooster ter hoogte van het zijaltaar noord.

Toestand:

Onverzorgde en rommelige toestand.

Verwarmingsinstallatie (gasketel) verouderd aan vervanging toe.

Berging noord.

Berging noord plafond.

Stookplaats (noord).

Vloerrooster verwarming in zijbeuk noord.

3.3.4. ZOLDERS

Beschrijving/materialen:

Houten constructie geplafonneerd op rinkellatten voor tongewelf in middenbeuk en koor en voor koepelgewelf ter hoogte van transept.

De zijbeuken zijn overwelfd door bakstenen kruisribgewelven.

Houten dakconstructie met bebording.

Houten loopbrug met plankenvloer.

(De zolders van sacristie en berging waren niet bereikbaar).

Toestand:

Goed.

Door zwam aangetast timmerhout op dakvlak onder dakvlak noord van het schip ter hoogte van de toren en (oude) aantasting door huisbokter op dezelfde plaats.

Op de gewelven van de zijbeuken ligt een dikke laag stof, wat steenpuin en afval.

Hier zijn ook enkele barsten zichtbaar in de kruisingen.

Nog enkele buizen van asbestcement van vroegere kachels aanwezig.

Ladder vanaf toren naar loopbrug middenbeuk.

Ladder vanaf toren naar loopbrug middenbeuk.

Loopbrug middenbeuk.

Beploistering rinkellatten tongewelf middenbeuk

Bepleistering rinkellatten tongewelf middenbeuk

Ladder op koepelgewelf transept

3.4. CULTUURGOEDEREN

In 1858 werd een lijst van de “meubelen en roerende goederen” in bezit van de kerkfabriek opgemaakt (zie bijlage 4). Verschillende van de hieronder beschreven cultuurgooederen zijn ook op deze lijst terug te vinden.

3.4.1. BEELDEN

3.4.1.1. Piëta

Beschrijving/materialen:

Achteraan in de noordelijke zijbeuk staat een gedenkteken voor de eerste wereldoorlog. Onder een houten kruis staat op een gemarmerde sokkel een gipsen piëta, Maria met op haar schoot het dode lichaam van haar Zoon.

Op de sokkel de tekst : " Maria onze troost, gedenk onze gesneuvelden ".

Daaronder " Gedenk onze gesneuvelden - 1914 – 1918 ", met de namen in 2 kolommen (links 12 en rechts 11 slachtoffers) en onderaan rechts : " Bid voor hen R.I.P.".

Toestand:

Goed.

3.4.1.2. Beeld O.L.Vrouw zijaltaar noord

Beschrijving/materialen:

In de nis boven het O.-L.-Vrouwaltaar in de zijbeuk noord bevindt zich een houten gepolychromeerd beeld van O. L. Vrouw met kind en scepter 18de eeuw.

Toestand:

Goed.

Onderzoek door een restaurateur polychrome houten beelden nodig om te bepalen welke ingrepen nodig zijn.

3.4.1.3. Beeld H. Laurentius hoofdaltaar

Beschrijving/materialen:

Onder het baldakijn boven het hoofdaltaar bevindt zich een houten gepolychromeerd beeld van de H. Laurentius met rooster 1873.

Toestand:

Goed.

Het beeld zit slechts met één schroef vast aan het altaar.

Vermoedelijk werd het beeld behandeld met wormdodend product met versterkt met hars.

Onderzoek door een restaurateur houten polychrome beelden nodig om te bepalen welke ingrepen nodig zijn.

3.4.1.4. Beeld H. Laurentius zijaltaar zuid bovenaan in nis

Beschrijving/materialen:

In de nis bovenaan het zijaltaar zuid bevindt zich een houten gepolychromeerd beeld van de H. Laurentius met rooster, 18de eeuw

Toestand:

Goed.

Onderzoek door een restaurateur houten polychrome beelden nodig om te bepalen welke ingrepen nodig zijn.

3.4.1.5. Calvarie op de oostgevel

Beschrijving/materialen:

Geschilderde Christusfiguur op geschilderd houten kruis onder houten afdak met leienbekleding. Het kruisbeeld hing vroeger op de zuidgevel van de toren en werd in 1980 verplaatst naar de oostgevel van de kerk.

Toestand:

Goed.

Uitgezakte lei op dakvlak zuid.

Onderzoek door een restaurateur houten polychrome beelden nodig om kleuronderzoek te doen.

3.4.2. TABERNAKELS

3.4.2.1. TABERNAKEL ZIJALTAAR NOORD

Beschrijving/materialen:

Houten tabernakel in Lodewijk XV-stijl, rococo.
Bovenaan een kruisbeeld met Christusfiguur.
Geschilderd. Versieringen en lijsten verguld.

Toestand:

Goed, beschildering en verguldsel te retoucheren.
Onderzoek door een restaurateur houten polychrome beelden nodig om te bepalen welke ingrepen nodig zijn.

3.4.2.2. TABERNAKEL HOOFDALTAAR.

Beschrijving/materialen:

Tabernakel, thans staande links van het altaar op een voetstuk (1990), maar oorspronkelijk op het altaar staande. Het onderste gedeelte (koper en marmer) dateert van 1873. Bovenste deel in regencestijl, afkomstig uit de Jezuïetenkerk te Brugge, daterend uit de tweede helft van de 18de eeuw en aangekocht in 1776 was oorspronkelijk het tabernakel maar werd in 1873 omgevormd tot expositietroon voor het H. Sacrament.

Toestand:

Goed. Te bekijken of het aangewezen is het tabernakel terug te plaatsen op het hoofdaltaar.

(verslag inspectie Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.18)

Tabernakel naast het altaar

Oorspronkelijke plaats van het tabernakel op het hoofdaltaar

3.4.3. SCHILDERIJEN

3.4.3.1. CHRISTUS AAN HET KRUIS

Beschrijving/materialen:

"Christus aan het kruis met O.-L.-Vrouw, H. Johannes en Maria Magdalena", uit 1664, in het koor links. Olieverf op doek 163,5 cm x 119 cm.

Houten lijst bruin geschilderd met binnenlijstje in bronsverf.

Veel craquelures in de picturale laag met vernislaag daarover.

Toestand:

Slecht.

Volledig te retoucheren. Doek terug op te spannen.

Onderzoek door een restaurateur schilderijen aangewezen om te bepalen welke ingrepen nodig zijn.

Kader en raamwerk te behandelen tegen insecten.

(verslag inspectie Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.22)

3.4.3.2. OPDRACHT VAN CHRISTUS IN DE TEMPEL

Beschrijving/materialen:

"De opdracht van Christus in de tempel", uit de 17de eeuw (?), in het koor rechts. Olieverf op doek 154,5 x 111cm.

Houten lijst, bruin geschilderd over zwarte oorspronkelijke verf. Verguld binnenlijstje met bronsverf overschilderd.

Toestand:

Slecht. Het spanraam met de dwarsverbinding staat afgetekend in het doek.

De picturale laag vertoont grove craquelures en diepe barsten met plaatselijk verfverlies tot op de drager. Vermoedelijk vernislaag daarover.

Onderzoek door een restaurateur schilderijen aangewezen om te bepalen welke ingrepen nodig zijn. (verslag inspectie Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.5 en 20)

3.4.3.3. KRUISWEG

Beschrijving/materialen:

Kruisweg uit de tweede helft van de 18de eeuw (?); olieverf op doek, gemaroufleerd op paneel. De kruisweg werd tijdens de Franse Revolutie beschadigd en volgens een kerkrekening in 1817 hersteld.

Toestand:

Redelijk. Door onnauwkeurige marouflage zijn bij een aantal panelen blazen en kreuken ontstaan.

Nazicht door restaurateur schilderijen nodig voor behandelingsvoorstel.
(verslag inspectie Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.22)

3.4.3.4. H. DOMINICUS ONTVANGT DE ROZENKRANS (IN ZIJALTAAR NOORD)

Beschrijving/materialen:

"De H. Dominicus ontvangt de rozenkrans van O.-L.-Vrouw en vijftien medaillons uit het leven van Christus" uit de het eerste kwart van de 19de eeuw (1816?) in het N.-zijaltaar; doek.

Toestand:

Redelijk.

Licht slaphangend doek.

Verdonkerde oude vernislaag.

Onderzoek door een restaurateur schilderijen aangewezen om te bepalen welke ingrepen nodig zijn.

(verslag inspectie

Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.21)

3.4.3.5. DE SCHAT VAN SINT-LAURENTIUS (IN HOOFDALTAAR)

Beschrijving/materialen:

"De schat van Sint-Laurentius " van Desire Mergaert. Doek.
Het schilderij werd in 1873 door Pastoor Vuylsteke aangebracht ter vervanging van een schilderij die het Lam Gods voorstelde. Houten lijst overschilderd met bronsverf.

Toestand:

Redelijk.

Doek erg gecraqueleerd, in sommige craquelures oppervlakteschimmels. Picturale laag volledig te retoucheren. Verdonkerde oude vernislaag. Doek slecht opgespannen en allicht vuilophoping tussen doek en spanraam.

Onderzoek door een restaurateur schilderijen aangewezen om te bepalen welke ingrepen nodig zijn. (verslag inspectie Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.19)

3.4.3.6. MARTELDODD VAN DE H. LAURENTIUS (IN ZIJALTAAR ZUID)

Beschrijving/materialen:

"Marteldood van de H. Laurentius" van ca. 1651, in het Z.-zijaltaar. Doek. 300 cm x 200 cm. Geschilderd door Cornelius van Merlen.

Toestand:

Redelijk.
Doek slecht opgespannen met talrijke vervormingen. De nageltjes waarmee het doek op het spanraam zijn genageld zijn hier en daar doorgescheurd.
Verdonkerde oude vernislaag.
Twee gaten hersteld met stoplappen.
Onderzoek door een restaurateur schilderijen aangewezen om te bepalen welke ingrepen nodig zijn..
(verslag inspectie Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.21)

3.4.4. GRAFZERKEN

Deze grafzerken bevonden zich tot in 1980 buiten op de oostgevel van de kerk. De sporen hiervan zijn op heden nog merkbaar op de gevel. De grafplaten werden gelijmd op panelen en in de kerk geplaatst. (verslag inspectie Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.25)

3.4.4.1. LUDOVICUS HUBERT DE VOS 1774

Beschrijving/materialen:

Witstenen plaat met gekapte belettering en omkadering.

Afmetingen: 93 x 55 x 1,5 cm.

Hubert Devos was pastoor te Zedelgem van 1766 tot 1774.

Toestand

Letters vervaagd.

Slordig gelijmde breuk in de steen.

3.4.4.2. JOANNES VAN SLAMBROUCK, MARIA MAERTENS EN BRIGITTA MAERTENS 1750

Beschrijving/materialen:

Witstenen plaat met gekapte belettering en omkadering.

Afmetingen: 126 x 74 x 1,3 cm.

Bevond zich oorspronkelijk in het koor als vloerplaat.

Toestand

Letters vervaagd.

Talrijke zeer slordig gelijmde breuken in de steen.

Vlekken in de steen.

3.4.4.3. BAPTISTA CHAVES DAGUILAR 1816

Beschrijving/materialen:

Witstenen plaat met
gekapte belettering en
omkadering

Toestand

Letters erg vervaagd.
Vlekken in de steen.

3.4.4.4. PHILIPPUS DUMON 1811

Beschrijving/materialen:

Witstenen plaat met gekapte belettering en omkadering.

Afmetingen: 110 x 75 x 2 cm. Deze plaat was ingemetseld in de buitenmuur van de in 1845 gesloopte kerk.

Philippus Dumon was pastoor te Zedelgem van 1803 tot 1811

Toestand

Letters vervaagd.

Slordig gelijmde breuken in de steen.

Vlekken in de steen.

3.4.4.5. JOANNES KETELS 1780

Beschrijving/materialen:

Wit stenen plaat met gekapte belettering en omkadering.

Afmetingen: 149 x 83 x 1,8 cm.

Joannes Ketels was pastoor te Zedelgem van 1724 tot 1766. Hij overleed te Brugge in 1780 maar werd in Zedelgem begraven.

Toestand

Letters vervaagd.

Talrijke slordig gelijmde breuken in de steen.

Vlekken in de steen.

3.4.4.6. PIETER LUYCK EN AMELBERGA DEMUNSTER 1783

Beschrijving/materialen:

Natuurstenen plaat met
belettering en omkadering

Toestand

Letters erg vervaagd.
Vlekken in de steen.

gekapte

3.4.4.7. DRIE GRAFPLATEN IN DE VLOER

Beschrijving/materialen:

Achteraan in de noordelijke zijbeuk bevinden zich drie witmarmeren grafplaten, ingewerkt in de bevloering in arduinen omkadering..

Toestand:

De tekst is volledig onleesbaar.

3.4.5. EDELSMEEDKUNST

3.4.5.1. CHRISMATORIUM,

Beschrijving/materialen:

Brugge, Jan Trystram, meester na 1610, 1625-1626.
 Rechthoekige doos, steunend op vier bolpoten (h.10,3 cm; l.12,6 cm; br. 9,2 cm). Op de voorzijde gegraveerde voorstelling van de H. Laurentius; op keerzijde opschrift: " A° 1626/ M+IACOBVS+LE+GILLON+ PASTOR/ PETRUS +DE+ KETELAERE+HOOFTMAN" en zijwaarts het bijkomend opschrift "Anno.1647:D. Jacobus van gerendael/ Pastor.et. decanus/christianitatis" .

Toestand:

Goed.

3.4.5.2. RELIEKHOUDER VAN DE H. JULIANA

Beschrijving/materialen:

Brugge (?), onbekend meester, 1647. Buisvormig glazen recipiënt (diameter ca. 7 cm; l. 19,8 cm) afgesloten door halfsferische lichamen o.m. met wapenschild van Zedelgem gegraveerd en opschrift:" SEDELGHEM en jaartal "1647".

Toestand:

Goed.

3.4.5.3. CIBORIE

Beschrijving/materialen:

Brugge, onbekend meester, 1671. Ronde gewelfde voet, balustervormige stam met kopen en nodus, cilindrische cuppa, waarop gewelfd deksel met bekronend kruis en werldebol (h. 29 en 38,5 cm; diameter cuppa 12,9 cm en diameter basis 16,3 cm); Op- schrift op welving basis: "+GEMACKT X ANNO X 1677 X MET X DEX MIDDELEN X VANDEN X DICHS X VAN X ZEDELGHEM(sic)X"

Toestand:

Goed.

3.4.5.4. KRUISJE MET ROZENKRANS

Beschrijving/materialen:

Vlaanderen, onbekende meester LT, tweede helft 17de eeuw of eerste helft 18de eeuw. Doosvormig draagkruisje (h. 7,4cm; b. 5,7cm; dikte 0,5cm)

Toestand:

Goed.

Deel rozenkrans ontbreekt.

3.4.5.5. ONZE-LIEVE-VROUWKROON

Beschrijving/materialen:

Brugge, niet-geïdentificeerde meester, 1736-1737 (?). Open kroon (h. 7,5 cm, diameter 8,5cm), bekroond met halve cirkel waarop vijfpuntige sterren. Verguld zilver.

Toestand:

Goed.

3.4.5.6. OSCULATORIUM of RELIEKHOUDER van de H. LAURENTIUS

Beschrijving/materialen:

Brugge, onbekend meester, eerste helft 18de eeuw. Ovalen reliekhouders (h. 12cm; b. 10cm; dikte 5,3cm). Onderaan banderolle (spreukband) met opschrift "Sanctus Laurentius".

Toestand:

Goed.

3.4.5.7. CRISMATORIUM

Beschrijving/materialen:

Brugge, onbekend meester PC, 1787. Cilindrische doos, waarboven torenvormig recipiënt (h. 8cm; diameter basis 5,3cm).

Toestand:

Goed.

3.4.5.8. PROCESSIELANTAARN (4 stuks)

Beschrijving/materialen:

Brugge, onbekend meester, 2de helft 18de eeuw (?). Zeszijdig naar onderen toe verjongend lichaam in verzilverd roodkoper. (h. 239 cm; hoogte lantaarn alleen 76cm).

Toestand:

Goed.

3.4.5.9. KROONTJE VAN KIND JEZUS

Beschrijving/materialen:

Kroontje van Kindje Jezus, Brugge (?), tweede helft 18de-19de eeuw (bol en kruis). Onversierde boord, waarop bolvormig opengewerkt lichaam, bekroond door wereldbol met kruis (h. ca. 14 cm; diameter 7,6 cm).

Toestand:

Goed.

3.4.5.10. MISKELK

Beschrijving/materialen:

Brugge (?), onbekend meester, einde 18de eeuw (?). Ronde geprofileerde voet, balustervormige stam, grote cilindrische, zowel binnen- en buitenwaarts vergulde cuppa. (h. 24,3cm, diameter rand 10,3 cm, diameter basis 15cm)

Toestand:

Goed.

3.4.5.11. OSCULATORIUM of RELIEKHOUDER VAN HH. ANNA, BARBARA, BRIGITTA

Beschrijving/materialen:

Brugge(?), onbekend meester, begin 19de eeuw. Cirkelvormige reliekhouders in Empirestijl. Op keerzijde gegraveerde initialen "KZ" (= kerk Zedelgem). Lakzegel van Frans René Boussen (1774- 1848), 18de bisschop van Brugge (1834- 1848), waaronder zijn devies SEQUERE ME. (diameter 6,2 cm, dikte 4,5 cm).

Toestand:

Goed.

3.4.5.12. SCEPTER VAN O.-L.-VROUWBEELD

Beschrijving/materialen:

Brugge (?), onbekende meester gemerkt SP, vóór 1816. Langwerpige zilveren staf (l. 40,5 cm, b. 3-4 cm).

Toestand:

Goed.

3.4.5.13. ZONNEMONSTRANS

Beschrijving/materialen:

Brugge, P. Naert, 1818. Ronde gewelfde voet in verguld zilver, balustervormige stam met twee knopen, ronde rijk versierde lunuladoos, waarboven kroontje met wereldbol en kruisje. Gegraveerd opschrift op basis: "K(ERK) ZEDELG-HEM". (h.58 cm; diameter basis 19cm).

De kerkrekening van 1818 zegt: "Betaelt aen Sieur P. Naert, zilver ende goudsmid tot Brugge de somme van acht en dertigh ponden thien schellingen grooten courant over voldoeninge van eene nieuwe remonstrantie..."

Toestand:

Goed.

3.4.5.14. OSCULATORIUM of RELIEKHOUDER VAN DE 12 APOSTELEN

Beschrijving/materialen:

Brugge (?), onbekend meester, eerste helft van de 19de eeuw. Ovalen reliekhouders. Op keerzijde lakzegel van Jan-Frans Van de Velde (1779-1838), (h.13,5 cm, b. 12,4 cm, dikte 5,3 cm).

Toestand:

Redelijk, delen van de rand ontbreken.

3.4.5.15. AMPULLEN MET SCHAAL

Beschrijving/materialen:

Brugge(?), onbekend meester, 1836. Ovalen schaal (h. 1,2 cm, 1.24,7 cm, b. 18cm) met twee misampullen (h. 12,7 -12,9 cm, diameter basis 4,9 cm). Opschrift zowel op schaal als op ampullen: " K.1836.Z" (= Kerk. 1836. Zedelgem).

Toestand:

Goed.

3.4.5.16. WIEROOKSTEL

Beschrijving/materialen:

Wierookstel met ophangketting, Brugge (?), onbekend meester, 1836. Balustervormig wierookvat in Empirestijl met geprofileerde voet; wierookscheepje met analoge ornamentiek. Opschriften op de basis van beide objecten: "K.1836Z." (= Kerk. 1836.ZEDELGEM), (Wierookvat: h. ca. 25 cm, diameter basis 9cm; wierookscheepje h. 15,3cm, l. 15,5cm, b. 9,8cm).

Toestand:

Goed.

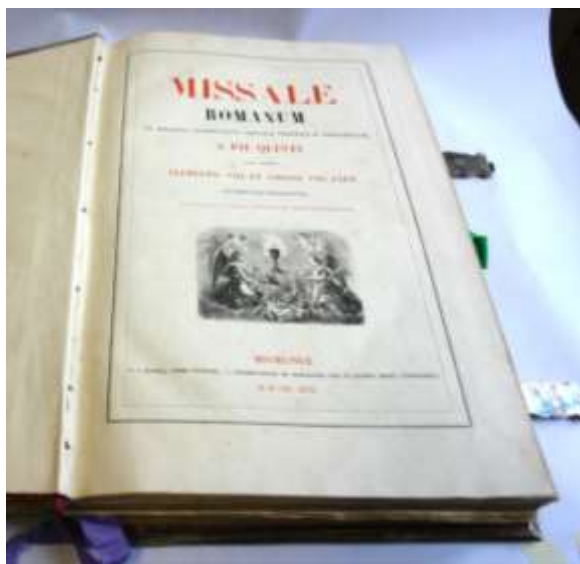
3.4.5.17. MISSAAL

Beschrijving/materialen:

Missale Romarium, Mechelen, P.J. Hanicq, 1866, 496+ 194 p. Met rood fluweel overtrokken boekband geajoureeerde hoekverstevingingen in zilver. Centraal respectievelijk O.L.V. met kindje en H. Laurentius, twee zilveren sloten. (h. 41,5 cm, b. 30 cm, dikte 7 cm).

Toestand:

Goed.

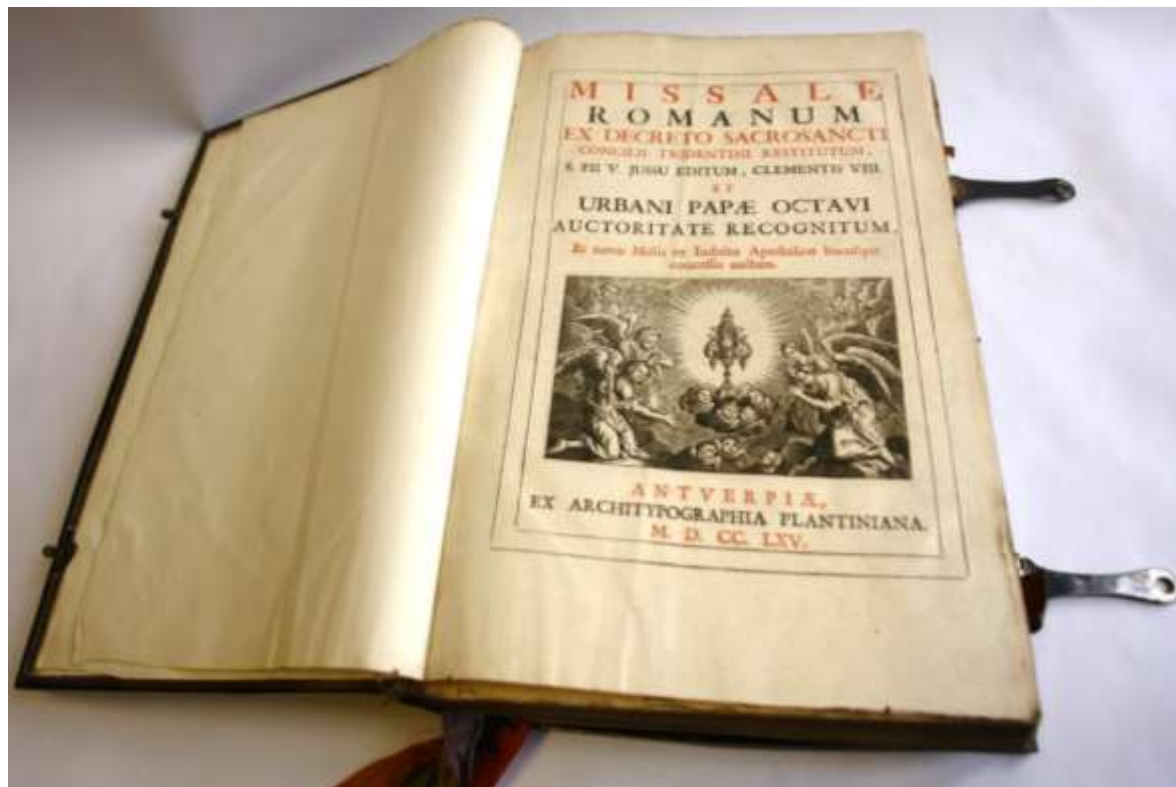
3.4.5.18. MISSAAL

Beschrijving/materialen:

Missale Romanum, Antwerpen, Plantijn, 1765.

Toestand:

Goed.

3.4.5.19. KANDELAARS

Beschrijving/materialen:

Eén paar, koper, h. 36 cm tot vetvanger).

Toestand:

Goed.

3.4.5.20. KANDELAARS (2 stuks)

Beschrijving/materialen:

Eén paar met omgekeerde baluster met champignonknop (h. 45 cm tot vetvanger).

Toestand:

Goed.

3.4.5.21. NEOGOTISCHE KELK

Beschrijving/materialen:

Zilver, verguld, gesigneerd "Kerk Zedelgem".

Toestand:

Goed.

3.4.5.22. MISKELK

Beschrijving/materialen:

Brugge (?), onbekend meester, eerste kwart 19de eeuw (?). Ronde geprofileerde voet, slanke balustervormige stam met twee knopen en peervormige greep, binnen- en buitenwaarts vergulde cuppa. Opschrift "K(ERK) ZEDELGEM" op voetrand. (h. 27,3cm, diameter rand 9 cm, diameter basis 15,2 cm)

Toestand:

Goed.

3.4.5.23. OSCULATORIUM of RELIEKHOUDEK VAN O. L. VROUW

Beschrijving/materialen:

Brugge (?), onbekend meester, eerste helft 19de eeuw (?). Cirkelvormige reliekhouders waarboven O.L.V. met kind rondom geelkoperen stralen. Geelkoperen handvat met opschrift: "KZ" = Kerk Zedelgem. (h. 15,5cm, b.11,5cm, dikte, ca. 7cm)

Toestand:

Goed.

3.4.5.24. ZONNEMONSTRANS

Beschrijving/materialen:

Brugge (?), onbekend meester, ca. 1910. Ronde gewelfde voet waar- onder drie pootjes, balustervormige stam met drie knopen, door kruis bekroonde cirkel- vormige lunuladoos (h. 48,5 cm, diameter basis 13,6 cm).

Toestand:

Goed.

3.5. OMGEVING en KERKHOF (DORPSGEZICHT)

3.5.1. PADEN EN BEPLANTINGEN

3.5.1.1. TOEGANGSTRAP EN SMEEDIJZEREN HEKKEN

Beschrijving/materialen:

De kerk is toegankelijk via een brede bordestrap aan de zijanten afgesloten door smeedijzeren hekken, steunend op platen in blauwe hardsteen.

Toestand:

Goed. Hier en daar open voegen van de treden. Een trede gebarsten. Het zwarte schilderwerk van de hekken op meerdere plaatsen verweerd, met roestvorming.

3.5.1.2. PAD LANGS GEVELS EN ANDERE VERHARDE PADEN

Beschrijving/materialen:

Langs de gevel rondom de kerk een druippad gekasseid met platines afgeboord met arduin.

Verder op het kerkhof enkele paden in betontegels en betonklinkers.

En een pad in arduin voor het oorlogsmonument.

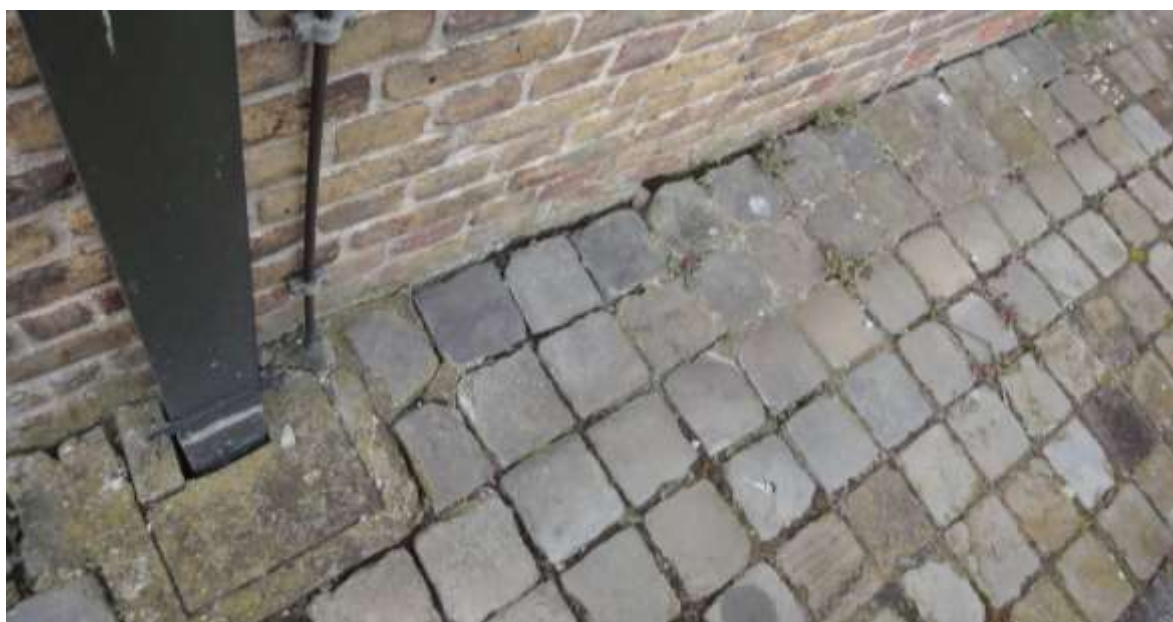
Naast de toren aan de zuidkant enkele m² dolomietverharding

Toestand:

Goed. Op enkele plaatsen open voegen vooral tussen het pad en de kerkmuur.

Losliggende platines ter hoogte van hoek zuidwest.

Dolomietverharding aan te vullen.

3.5.1.3. BEPLANTINGEN

Beschrijving/materialen:

De beplanting van het kerkhof bestaat hoofdzakelijk uit gazon, waartussen enkele perken met grassen, bodembedekkers en bloemen.

Verder enkele solitaire bomen:

- een aantal levensbomen (thuja) met één of meerdere stammen
- één treurberk
- één rode eik (Amerikaanse eik)
- twee essen met meerdere stammen.

Verdere diverse struiken en buxusstruiken.

Rondom het kerkhof een haag van laurierkers en leilinden.

Zie plan p. 87 en bijlage 6.

Toestand:

Goed.

3.5.2. FUNERAIR ERFGOED (graven en monumenten)

Beschrijving/materialen:

Omringend voormalig *kerkhof*, thans lapidarium, afgezet met laag gesnoeide haag van laurierkers en leilinden.

Grafstenen onder meer in neogotische en art-decostijl. In de noordoosthoek van het kerkhof, kleine enclave omgeven door een wit, kalkstenen muurtje onder arduinen dekplaat met graven van gesneuvelden.

Achter het koor een Heilig Hartbeeld op bakstenen sokkel, zie opschrift uitgevoerd door "G. BREEMEERSCH".

Op het kerkhof bevinden zich drie Britse militaire graven uit de Tweede Wereldoorlog, gemaakt uit witte zandsteen. De graven liggen in de hoek gevormd door de toren en de noordelijke zijbeuk. Het is de bemanning van een Bristol Blenheim bommenwerper dat werd neergeschoten door het Duitse luchtafweergeschut op 11 december 1940. Hun namen zijn: *James Frederick Donlon*, *Vivian Charles Gifford* en *Patrick Ranby Richardson*.^[1] De graven worden onderhouden door de Commonwealth War Graves Commission en zijn daar geregistreerd als *Zedelgem Churchyard*.

Sinds 1970 wordt het kerkhof niet meer gebruikt als begraafplaats. Een nieuwe begraafplaats werd aangelegd in de Loppemsestraat. Deze werd in 2005 uitgebreid tot "parkbegravingplaats".

Veel graven van het kerkhof rond de kerk werden verplaatst naar het nieuwe kerkhof.

Een inventaris van de nog aanwezige graven volgt hieronder.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen:

1. Te behouden grafmonumenten
2. Te behouden grafmonumenten zolang onderhoud- en herstelkosten niet te hoog oplopen
3. Te verwijderen grafmonumenten na verval van de eventuele concessie.

Er wordt hier dieper ingegaan op de te behouden grafmonumenten met erfgoedwaarde onder 1. Voor de te behouden grafmonumenten onder 2. zal geen erfgoedpremie gevraagd worden.

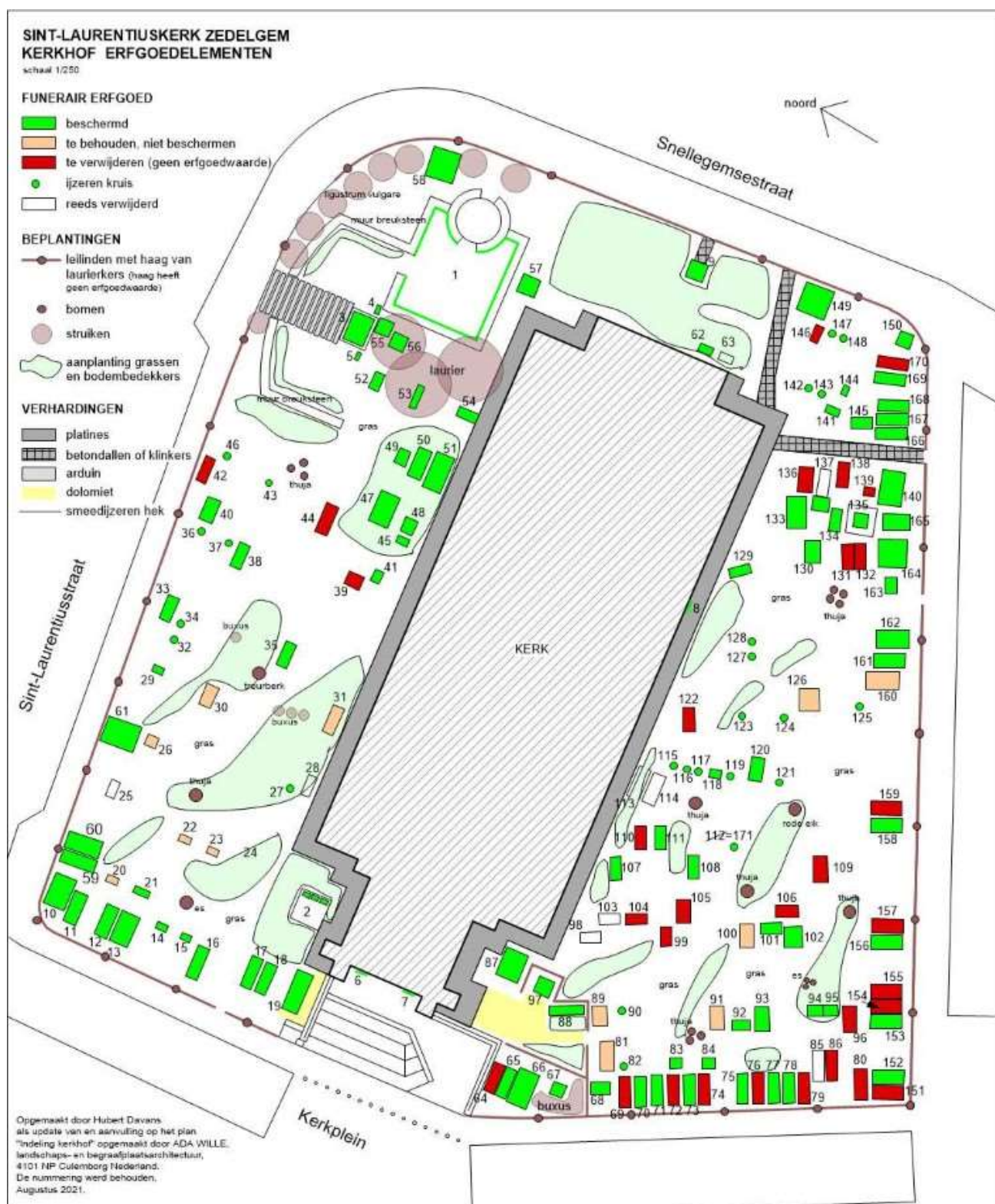
Voor de epigrafie van de verschillende graven: zie bijlage 5 : Funerair Erfgoed Zedelgem: inventaris alle graven.

Volgende monumenten zijn reeds verwijderd: 25, 28, 63, 85, 98, 103, 113 en 114.

Voor de concessieperiode, historische informatie over de begraven personen, lokaal belang e.d. zie bijlage 5: Inventaris van het funerair erfgoed.

Plan van het funerair erfgoed van 2011(?) door Ada Wille

Plan van het funerair erfgoed op basis van het plan van Ada Wille, geüpdatet en aangevuld met beplantingen en verhardingen (aug. 2021). Zie ook bijlage 6

Monument nr. 1: Oorlogsmonument 1914-1918

Beschrijving/materialen:

Laag muurtje van breuksteen in rechthoek met cirkelvormig verhoogd en gekasseid deel, afgedekt met dekstenen en treden van arduin.

Voor het muurtje staan een aantal kleine grafmonumenten van arduin met kruis en vlaggenmotieven, met tussenin naamplaten van gesneuvelden.

Toestand:

Goed. Op enkele plaatsen open voegen van de dekstenen.

Monument nr. 2: Oorlogsmonument 1940

Beschrijving/materialen:

Drie rechtopstaande witstenen grafplaten in perk van witte en grijze kiezel omboord door arduin.

De gesneuvelden zijn de bemanning van een Britse Bristol Blenheim bommenwerper, neergeschoten door de Duitsers op 11 december 1940.

Hun namen: J. Donlon, V. Gifford en P. Richardson.

De graven worden onderhouden door de Commonwealth War Graves Commission.

Toestand:

Goed.

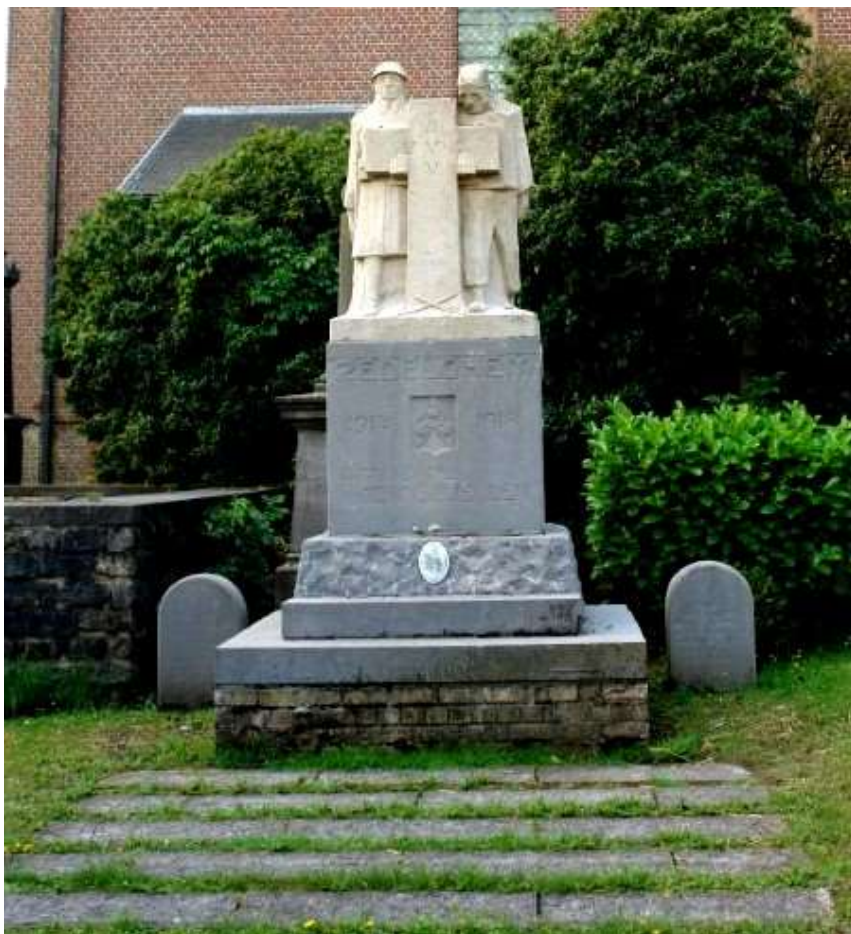
Monument nr. 3: Oorlogsmonument Eerste Wereldoorlog

Beschrijving/materialen:

Arduinen sokkel met daarop een witstenen beeld bestaande uit een soldaat en een gevangene die een kruis vasthouden. Op de sokkel vermelding van de beeldhouwer: "ANT. VAN PARIJS/DEINZE" Het monument werd onthuld in 1923 en bevond zich oorspronkelijk op de hoek van de Loppemsestraat en de Snellegemsestraat. Het werd tweemaal verplaatst, eerst naar de duiker van de beek aan de Snellegemstraat en later naar het kerkhof ten noorden van de kerk.

Toestand:

Goed

Monument nrs. 4 en 5: oorlogsmonumenten 1940

Beschrijving/materialen:

Twee arduinen staande grafplaten Tweede Wereldoorlog, links en rechts van het oorlogsmonument nr. 3.

Toestand:

Goed

Foto: zie onder 3.5.2.3.

Monument nr. 6: muurplaat J. van Ockerhout 1815

Beschrijving/materialen:

Arduinen muurplaat op de westgevel van de toren links van de hoofdingang. Met harnas en wapenschild. Arduinen omlijsting met bovenaan uitspringende lijst 1815.

Toestand:

Verweerd en gevlekt. Omlijsting op 4 plaatsen doorgebroken.

Monument nr. 7: muurplaat

Beschrijving/materialen:

Arduinen muurplaat op de westgevel van de toren rechts van de hoofdingang.
Met harnas en wapenschild. Arduinen omlijsting.

Toestand:

Verweerd. Tekst onleesbaar.

Monument nr. 8: muurplaat Familie De Groote 1845

Beschrijving/materialen:

Arduinen muurplaat familie De Groote op de zuidgevel van rechts van de zijingang.

Arduinen omlijsting met bovenaan uitspringende lijst en kruis.

1807 tot 1892.

Toestand:

Goed. Tekst moeilijk leesbaar.

Monument nr. 9: beeld H. Hart en gedenkplaat 1928

Beschrijving/materialen:

Witstenen beeld op gemetselde sokkel van gele baksteen.

Bronzen tekstplaat op de sokkel met de tekst "Hulde van de parochianen aan Z.E.H. Pastoor Ronse op zijn Gulden Jubileumfeest 17-6-1928".

Toestand:

Goed. Mosbegroeiing op beeld en sokkel.

Monument nr. 10: Rustplaats Familie Demuyt

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met kruis en met koperen balustrade tussen arduinen kolommen.
Witmarmeren tekstplaat op het kruis.

Toestand:

Redelijk. Bevuilde tekstplaat. Plint vooraan doorgebroken.

Monument nr. 11: Rustplaats Familie Mandeville

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met rechtopstaande achterplaat met porseleinen Christushoofd.
Twee porseleinen foto's op arduinen steunen.

Toestand:

Redelijk. Veel mosbegroeiing.

Monument nr. 12: Rustplaats Familie Rommel 1963

Beschrijving/materialen:

Zwartgranieten tombe met opgelegd kruis.
Twee porseleinen foto's op granieten steunen.

Toestand:

Redelijk. Open voegen tussen de verschillende platen.

Monument nr. 13: Rustplaats Familie Deklerck

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met rechtopstaande achterwand met kruis met bronzen Christusfiguur. Zwartgranieten bovenplaat en achterplaat. met opgelegd kruis.

Toestand:

Redelijk. Barst in kolom vooraan rechts.

Monumenten nrs. 14, 15 en 16: Rustplaats Families Lievens resp. 1918, 1910, 1952

Beschrijving/materialen:

Drie arduinen rechtopstaande kruisen. Nr. 15 met porseleinen foto', nr. 16 met twee foto's en porseleinen Christushoofd.

Toestand:

Redelijk. Nr. 14 schuin naar voor verzakt.

Monumenten nrs. 17 en 18: Rustplaats Families Claeys 1913 1923

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met rechtopstaande achterwand met kruis met porseleinen Christushoofd. Zwartgranieten bovenplaat en achterplaat. met opgelegd kruis.

Toestand:

Redelijk. Bij nr. 18 is de bovenplaat gebarsten en de plint uitgebrokkeld.

Monument nr. 19: Rustplaats Pastoor Van Utberghe

Beschrijving/materialen:

Kunststenen tombe met rechtopstaande achterwand met kruis met porseleinen Christusfiguur.

Twee metalen kettingen (zamac) tussen kolommen in boomstamstructuur.

Toestand:

Redelijk. Barst in kolom vooraan rechts.

Monumenten nrs. 20 en 21: Rustplaats Families Gevaert en Jodts

Beschrijving/materialen:

Twee arduinen rechtopstaande tomben met kruis en met porseleinen medaillon met resp. O.L.Vrouw en Christushoofd.

Toestand:

Redelijk. Nr. 20 licht verzakt.

Monumenten nrs. 22 en 23: Rustplaats M.Decloedt en F.Delaere.

Beschrijving/materialen:

Twee arduinen rechtopstaande tomben met achterwand met kruis met porseleinen Christushoofd en elk één foto.

Toestand:

Redelijk. Nr. 22: kruis slordig hersteld. Nr. 23: verzaakt.

Monument nrs. 24: Rustplaats Familie Decorte.

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe met kruis.

Toestand:

Redelijk.

Monument nr. 26: Rustplaats Deblauwe.

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe met achterwand met kruis met porseleinen Christushoofd en één foto.

Toestand:

Redelijk. Mosbegroeiing.

Monument nr. 29: Rustplaats A. Verbandt

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe met zwarte glazen plaketten in kruisvorm, twee met engelenfiguren en één met tekst. Met terra cotta Christushoofd op het kruis.

Toestand:

Redelijk. Linker plaat gebarsten.

Monument nr. 30: Rustplaats Familie Jonckheere

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met rechtopstaande achterwand met zwartgranieten bovenplaat en tekstplaat.

Toestand:

Redelijk. Plint achteraan verzakt.

Monument nr. 31: Rustplaats Familie Hollevoet

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met rechtopstaande achterwand met granieten bovenplaat en tekstplaat. Links opstaand kruis.

Twee foto's op granieten steunen.

Toestand:

Redelijk.

Kruis beschadigd.

Monument nr. 33: Rustplaats Familie Deketelaere 1962

Beschrijving/materialen:

Kunststenen tombe met rechtopstaande achterwand met bloembak en knielbank. Met porseleinen Christushoofd en twee fakkels. Eén porseleinen foto.

Toestand:

Redelijk. Bloot gekomen wapening op hoek bloembak.

Monument nr. 35: Rustplaats Familie Bogaert 1970

Beschrijving/materialen:

Tombe met rechtopstaande achterwand volledig bekleed met witte en zwarte mozaïek tegeltjes. Met tekstplaat.

Toestand:

Redelijk. Voorste deel plint volledig verzakt. Verscheidene mozaïekjes los of ontbrekend.

Monument nr. 38: Rustplaats Familie Martelé, Vergauwe en Deklerck 1930

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opgelegd kruis.

Toestand:

Redelijk. Lichte barsten in bovenplaat aan de voorzijde. Open voegen.

Monument nr. 40: Rustplaats Familie Slabinck 1967

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met rechtopstaande achterwand met granieten bovenplaat en tekstplaat. Witmarmeren vaas. Opgelegd metalen kruis. Drie foto's.

Toestand:

Redelijk. Cementen plint uitgebrokkeld.

Monument nr. 41: Rustplaats Familie Ryngaert 1936

Beschrijving/materialen:

Rechtopstaande kunststenen tombe met rechtopstaande achterwand met granieten kruis en tekstplaat. Twee foto's.

Toestand:

Redelijk. Kruis volledig stuk. Verzakt naar voor.

Monument nr. 45: Rustplaats Familie Van Haverbeke 1952

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met porseleinen Christushoofd.

Toestand:

Redelijk. Enkele open voegen.
Onderzijde volledig overgroeid.

Monument nr. 47: Rustplaats Familie Adriaens

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met rechtopstaande achterwand met plaat met halfreliëf piëta. Zinken versieringen en twee vazen.

Toestand:

Redelijk. Voet van één vast gebroken. Open voegen.

Monument nr. 48: Rustplaats Familie Vanhaverbeke 1881

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe met kruis en met krans.

Toestand:

Redelijk.
Gecementeerde plint uitgebrokkeld.

Monument nr. 49: Rustplaats Familie Hollevoet 1900

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe in obeliskvorm met lijst- en paneelwerk.

Toestand:

Redelijk. Hier en daar kleine barstjes in de lijsten.

Monument nr. 50: Rustplaats Familie Cool 1834

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met rechtopstaand kruis op sokkel.

Toestand:

Redelijk.

Monument nr. 51: Rustplaats Familie Adriaens 1873

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met rechtopstaande achterwand bovenaan afgerond en kruis in reliëf..

Toestand:

Redelijk. Beschadiging bovenaan. Verzakt naar voor. Volledige mosbegroeiing op de horizontale plaat..

Monument nr. 52: Rustplaats L. Lievens 1944

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe met kruis op sokkel. Porseleinen Christushoofd op kruis.

Toestand:

Redelijk. Overgroeid door struikgewas.

Monument nr. 53: Rustplaats J. Daeninck 1867

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe met cirkelvormig kruis.

Toestand:

Redelijk. Barst halverwege de voet. Volledig overgroeid door struikgewas.

Monument nr. 54: Rustplaats Familie Vanhollebeke 1930

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe met kruis op sokkel. Porseleinen Christushoofd op kruis.

Toestand:

Redelijk. Plint afgebrokkeld.

Monument nr. 55: Rustplaats Familie p. Lievens 1912

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe met pilaar op voetstuk met op de top kruis op bol. Porseleinen

Toestand:

Redelijk. Verscheidene barstjes in voetstuk en pilaar. Open voegen.

Monument nr. 56: Rustplaats Familie J. Lievens 1871

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe in obeliskvorm bovenaan bol.

Toestand:

Redelijk. Barst in middelste lijst.

Monument nr. 57: Rustplaats Familie Rommel 1881

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe in obeliskvorm op voetstuk.

Toestand:

Redelijk.

Monument nr. 58: Rustplaats Familie Strubbe 1938

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe in trapvorm met rechtopstaande achterwand met bronzen plaat die de graflegging voorstelt.

Toestand:

Redelijk. Deels overgroeid. Voorste deel verzakt. Open voegen. Mosbegroeiing.

Monument nr. 59: Rustplaats Familie Eeckman

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met rechtopstaande achterwand versierd met cannelures en letters alfa en omega, met bronzen Christushoofd in bas reliëf.

Toestand:

Redelijk. Bevuiling door de bronzen plaat.

Monument nr. 60: Rustplaats Familie C. Lievens

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe, vooraan afgerond, met rechtopstaande achterwand met kruis en met terra cotta Christushoofd in bas reliëf en koperen tekstplaat.

Toestand:

Redelijk. Zijplaat links los. Open voegen.

Monument nr. 61: Rustplaats Familie Devriendt

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met afgerond bovendeele en met rechtopstaande achterwand versierd met twee steunen met rozenmotieven. Porseleinen Christushoofd en tekstplaat.

Toestand:

Redelijk. Barst in bovenplaat links, voorste deel licht verzakt, open voegen.

Monument nr. 62: Rustplaats Familie Vansteelant 1941

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe met

Toestand:

Redelijk.

Monumenten nrs. 65: Rustplaats Familie Lootens 1952

Beschrijving/materialen:

Granieten tombe met opgelegd kruis met Christushoofd.

Toestand:

Redelijk. Bloembak vooraan verzakt.

Monument nr. 66: Rustplaats Familie Van De Voorde 1914

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met rechtopstaande sokkel, met kruis van kunststeen met bronzen Christusfiguur. Vier witstenen naamplaten.

Toestand:

Redelijk. Bovenplaat volledig door gebarsten en ingezakt. Kruis gebarsten.

Monument nr. 67: Rustplaats Familie Vandewijngaarde 1908?

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met rechtopstaande sokkel, met kruis van kunststeen.

Toestand:

Redelijk.

Monument nr. 68: Rustplaats Familie Van De Voorde 1914

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met rechtopstaande sokkel, met kruis.

Toestand:

Redelijk.

Monumenten nrs. 70 en 71: Rustplaats Familie De Burggraeve 1962 en Kempe 1967

Beschrijving/materialen:
Twee arduinen tomben met opgelegd granieten kruis.

Toestand:
Redelijk.

Monument nr. 73: Rustplaats Familie H. Vanhollebeke 1961

Beschrijving/materialen:
Arduinen tombe met opgelegd kruis in witte marmer.

Toestand:
Redelijk.

Monument nr. 75: Rustplaats Familie Meulemeester 1966

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opgelegde granieten plaat en opstaande achterwand met kruis en tekstplaat.

Toestand:

Redelijk. Open voegen.

Monument nr. 77: Rustplaats Familie Allemeersch 1953

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opgelegde granieten plaat en opstaande achterwand met kruis en tekstplaat.

Toestand:

Redelijk. Open voegen.

Monument nr. 78: Rustplaats Familie Vandewalle 1951

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met rechtopstaande achterwand en kruis. Porseleinen Christushoofd.

Toestand:

Redelijk. Mosbegroeiing.

Monument nr. 81: Rustplaats Familie Allemeersch 1968

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opgelegd granieten kruis. Twee porseleinen foto's op arduinen steunen.

Toestand:

Redelijk. Voorste deel verzakt.

Monument nr. 83: Rustplaats Familie Graux 1931

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe.

Toestand:

Redelijk. Treurend porseleinen engeltje bovenaan ontbreekt.

Monument nr. 84: Rustplaats Familie Van Compernelle 1967

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe met

Toestand:

Redelijk.

Monument nr. 87: Rustplaats Pastoor Ronse 1934

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe op sokkel, met kruis. Omkaderd voorste deel gevuld met kiezel.

Toestand:

Redelijk.

Monument nr. 88: Rustplaats Zusters van Liefde 1919

Beschrijving/materialen:

Arduinen drieledige rechtopstaande tombe met kruis.

Toestand:

Redelijk.

Monument nr. 89: Rustplaats Familie Baert 1963

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opgelegd granieten kruis. Twee porseleinen foto's op arduinen steunen.

Toestand:

Redelijk. Bovenplaat gebroken.
Open voegen.

Monument nr. 91: Rustplaats Familie Maertens 1958

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opgelegd granieten kruis. Twee porseleinen foto's op arduinen steunen.

Toestand:

Redelijk. Open voegen.
Plint afgebrokkeld.

Monument nr. 92: Rustplaats Familie K. Degraeve 1904

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe met bovenaan kruis. Verdiepte tekstplaat in witsteen in nis onder spitsboog steunen op twee halfzuiltjes. Twee porseleinen foto's op arduinen steunen.

Toestand:

Redelijk. Barst onder voet van het kruis.

Monument nr. 93: Rustplaats Familie Verhelst 1940

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opstaande achterplaat. Porseleinen Christushoofd.

Toestand:

Redelijk. Open voegen. Plint uitgebrokkeld.

**Monumenten nrs. 94 en 95: Rustplaats Familie Deketelaere
1930/1932**

Beschrijving/materialen:

Twee gelijkaardige
arduinen rechtopstaande
tomben in trapvorm.

Toestand:

Redelijk. Open voegen.
Verzakte delen. Treurend
engeltje ontbreekt.

Monument nr. 97: Rustplaats Pastoor Werbrouck 1891

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe met bovenaan kruis.

Toestand:

Redelijk. Mosbegroeiing.

Monument nr. 100: Rustplaats Familie Vancouillie 1963

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opgelegd kruis. Twee porseleinen foto's op arduinen steunen.

Toestand:

Redelijk. Open voegen.
Voorste deel volledig los en verschoven.

Monument nr. 101: Rustplaats A. Vanroose 1971

Beschrijving/materialen:

Arduinen opstaande tombe in kruisvorm. Bronzen Christushoofd. Eén porseleinen foto.

Toestand:

Redelijk. Begroeiing.

Monument nr. 102: Rustplaats Familie Verkeyn 1933

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe met kruis aan de linker zijde.
Porseleinen Christushoofd.

Toestand:

Redelijk.

Monument nr. 107: Rustplaats Familie A. Devriendt 1944

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opstaande achterplaat.
Metalen kruis aan de linker zijde.

Toestand:

Redelijk. Kruis licht roestig.

Monument nr. 108: Rustplaats A. Maertens 1935

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opstaande achterwand. Bronzen bovenstuk met bas reliëf

Toestand:

Redelijk. Barst in voorste kolommetje. Foto ontbreekt.

Monument nr. 111: Rustplaats A. Maertens 1940

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe met bovenaan kruis.

Toestand:

Redelijk.

Monument nr. 118: Rustplaats E. Meuleman 1951

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe met porseleinen Christushoofd.

Toestand:

Redelijk.

Monument nr. 120: Rustplaats O. Degrande 1939

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opstaande achterwand.
Bronzen platen en kruis met Christus in bas reliëf
Granieten tekstplaat. Twee witte zinken bollen. Eén foto.

Toestand:

Redelijk. Voorste deel verzakt.

Monument nr. 126: Rustplaats H. Devos 1965

Beschrijving/materialen:

Kunststenen tombe met opstaande achterwand met kruis en bloembak. Porseleinen Christushoofd.

Toestand:

Redelijk. Barst linker opstaand deel met blootliggende wapening op de rand. Plint rechts volledig verzakt.

Monument nr. 129: Rustplaats M. Denolf 1953

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opstaande achterwand in kruisvorm. Porseleinen Christushoofd en foto.

Toestand:

Redelijk.

Monument nr. 130: Rustplaats Familie Jodts 1916

Beschrijving/materialen:

Arduinen opstaande tombe op sokkel met bovenaan kruis. Porseleinen Christushoofd.

Toestand:

Redelijk.

Monument nr. 133: Rustplaats Familie De Meulenaere

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met kruis in reliëf en met opstaande achterwand. Twee kolommen waartussen koperen balustrade. Bronzen Christusfiguur op de achterwand.

Toestand:

Redelijk.

Monument nr. 134: Rustplaats R. Verhaeghe 1937

Beschrijving/materialen:

Kunststenen opstaande tombe met kruis.
Ruitvormige ingezette tekstplaat.
Porseleinen Christusfiguur op het kruis.

Toestand:

Slecht. Tekstplaat ontbreekt (berust in het archief).
Christusfiguur volledig stuk? Ovale foto ontbreekt.

Monument nr. 135: Rustplaats C. Verhaeghe 1917

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe met kruis op sokkel.
Kruis in boomstamtextuur.
In vierkant perk met arduinen afboording en op de vier hoeken vierkante kolom.

Toestand:

Redelijk.

Monument nr. 137: Rustplaats Familie J. Demeulenaere 1871

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opstaande toren met kruis..
De toren heeft zadeldakvormig motief en op de
voorzijde een nis onder spitsboog op twee
halfzuilen.
In de nis twee porseleinen figuren.

Toestand:

Redelijk. Eén van de figuren beschadigd (o.a.
hoofd ontbreekt)

Monument nr. 140: Rustplaats Familie Vyncke 1890

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opstaande achterwand met
kruis.
Verdiept deel met gelobde spitsboog en kelk met
hostie.
Vier kolommen waartussen ijzeren kettingen.

Toestand:

Redelijk. Bodemplaat volledig met mos begroeid.

Monument nr. 141: Rustplaats P. Vergauwe 1959

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe in trapvorm met bloembak.

Porseleinen treurend engeltje.

Perk ervoor met arduinen omboording.

Toestand:

Redelijk.

Monument nr. 144: Rustplaats M. Haghdoren 1867

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe in torenvorm.

Toestand:

Redelijk. Open voegen.

Monument nr. 145: Rustplaats Familie Vandamme 1922

Beschrijving/materialen:

Arduinen rechtopstaande tombe sokkel met kruis.

Twee porseleinen foto's.

Perk ervoor met arduinen omboording.

Toestand:

Redelijk.

Monument nr. 149: Rustplaats Familie Vanhoutte 1921

Beschrijving/materialen:

Arduinen grote tombe met opstaande

achterwand met kruis en met tekst.

Eén porseleinen foto.

Toestand:

Redelijk. Open voegen. Porseleinen rond motief op kruis (Christushoofd?) beschadigd.

Monument nr. 150: Rustplaats J. Bogaert 1931

Beschrijving/materialen:

Kleine arduinen tombe met opstaand kruis.

Toestand:

Redelijk.

Monument nr. 151: Rustplaats R. Van Gelder 1946

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met rechtopstaande achterwand met kruis aan de linker zijde. Arduinen Christushoofd in bas reliëf.

Toestand:

Redelijk. Open voegen.

Monument nr. 153: Rustplaats Familie G. Tak 1968

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opgelegd granieten kruis.

Twee porseleinen foto's op arduinen steunen.

Perk ervoor met arduinen omboording.

Toestand:

Redelijk.

Monument nr. 156: Rustplaats Familie Versyck 1968

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met verhoogde zijkanten en hoekkolommen en met opstaande achterwand met granieten tekstplaat en ingezette Christushoofd in witte marmer in bas reliëf.

Toestand:

Redelijk. Bovenplaat vernieuwd.

Monument nr. 158: Rustplaats Familie Cools

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opstaand opengevouwden boek.

Toestand:

Redelijk. Opgelegde naamplaat ontbreekt.

Monument nr. 160: Rustplaats Familie Beernaert

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opstaande achterwand met koperen Christusfiguur..

Toestand:

Redelijk. Bovenplaat volledig gebarsten op verschillende plaatsen.

Achterwand vervuild door aflopend water onder koperen plaat.

Monument nr. 161: Rustplaats Familie Vandekerckhove 1917

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opstaand kruis op sokkel.

Toestand:

Redelijk. Open voegen.

Monument nr. 162: Rustplaats Familie Maertens

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opstaand kruis op sokkel..

Twee porseleinen foto's op arduinen steunen.

Toestand:

Redelijk. Bovenplaat doorgebroken.

Open voegen.

Monument nr. 163: Rustplaats Familie Van Den Bussche 1912

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe in zuilvorm met kruis.
Vooraan bladmotieven met voluten.

Toestand:

Redelijk. Overgroeid door cipres.

Monument nr. 164: Rustplaats Familie Vandenbussche

Beschrijving/materialen:

Arduinen grafkapel met zadeldak.
Voorgevel bovendaks met hogels en kruis.
Spitsboogdeuropening met drielob op halfzuiltjes met kapiteel.
Houten deur met beglazing achter tralies van smeedwerk.
Binnenin houten altaar met tabernakel en kruis..

Toestand:

Redelijk.
Deur te herstellen en te behandelen. Kan niet open.
Binnenin verwaarloosd. Altaar verzakt, tabernakel en kruis stuk.

Monument nr. 165: Rustplaats Familie Demaré

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met staande achterwand met kruis. Porseleinen Christus en INRI-bordje op het kruis.

Toestand:

Redelijk. Mosbegroeiing.

Monument nr. 166: Rustplaats L. Verplancke

Beschrijving/materialen:

Arduinen eenvoudige tombe.

Toestand:

Redelijk. Tekst onleesbaar.

Monument nr. 167: Rustplaats Familie Verplancke

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opstaande achterwand met koperen plaat met Christushoofd op kruis in bas reliëf en daaronder koperen bies met bloemmotieven..

Toestand:

Redelijk.

Monument nr. 168: Rustplaats Familie Meuleman 1938

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opstaande achterwand met kruis.

Toestand:

Redelijk. Bovenplaat tweemaal doorgebroken.

Monument nr. 169: Rustplaats Familie Deketelaere

Beschrijving/materialen:

Arduinen tombe met opgelegd kruis. Met bloembak vooraan.

Toestand:

Redelijk.

**Monumenten nrs. 27, 32, 34, 37, 38, 43, 46, 82, 90, 112=171, 115, 116, 117, 119, 121, 123, 124, 125, 127, 128, 142, 143, 147 en 148:
25 gelijkaardige gietijzeren kruisen.**

Beschrijving/materialen:

Gietijzeren kruisen, sommige met Christusfiguur, sommige met twee figuren onderaan.

Zwart geschilderd, sommige met uiteinden zilver geschilderd.

Het kruis vermeld onder nr. 171 in de lijst in bijlage 5 en dat zich in het archief bevond is geplaatst op nr. 112 ter vervanging van een gebroken kruis.

Toestand:

Redelijk. Enkele naamplaten ontbreken.

4. ERFGOEDWAARDEN

Parochiekerk Sint-Laurentius, inbegrepen de zich erin bevindende roerende zaken, onroerend door bestemming, is beschermd als monument omwille van het algemeen belang.

artistieke waarde

als zijnde een bedehuis met een fraai interieur, welke tevens talrijke kerkschatten bewaart; vermeldenswaardig zijn onder meer de merkwaardige romaanse doopvont uit de tweede helft van de 12de eeuw, de 17de-eeuwse biechtstoel en zijaltaren in renaissancestijl, het orgel van 1743, de uitgebreide verzameling aan edelsmeedwerk.

historische waarde

in casu architectuurhistorische waarde:

als zijnde een waardevolle parochiekerk getypeerd door een neoclassicistisch schip en koor opgetrokken in 1846 naar ontwerp van architect P. Buyck (Brugge), provinciaal architect van 1842 tot 1877, en door de 14de-eeuwse westtoren in gotische stijl.

De toren van de kerk van Sint-Laurentius, is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de:

archeologische waarde

in casu oudheidkundige waarde

De omgeving van de parochiekerk Sint- Laurentius is beschermd als dorpsgezicht omwille van het algemeen belang gevormd door de:

historische waarde

als zijnde van oudsher dé omkadering van de parochiekerk, onder meer getypeerd door de afzomende beplanting, het lapidarium en de oorlogsmonumenten en -graven

sociaal-culturele waarde

als zijnde samen met het bedehuis, een structuur- en beeldbepalend component in de dorpskern.

5. VISIE OP HET TOEKOMSTIG BEHEER

5.0. ALGEMEEN

De gemeente Zedelgem engageert zich in de eerste plaats om de Sint-Laurentiuskerk te behouden en dit met respect voor zowel de religieuze functie, de aanwezige erfgoedwaarden als de maatschappelijke rol van de kerk in de gemeenschap. De kerk ligt centraal in de gemeente midden in het kerkhof en is in principe dagelijks open voor bezoek.

De Sint-Laurentiuskerk is beschermd als monument, het gebouw alsook het interieur dienen dan ook bewaard te blijven. Dit gebeurt door tijdig de vereiste onderhouds- en restauratiewerken aan zowel interieur als exterieur aan te vatten.

Hierbij wordt zo veel mogelijk ingezet op instandhoudingswerken ter bescherming en, waar nodig en haalbaar, opwaardering van de aanwezige erfgoedelementen, waarbij ernaar gestreefd wordt om de impact op de maatschappelijke en religieuze functie tot een minimum te beperken.

Maatschappelijke en religieuze functie

In navolging van het kerkenbeleidsplan dat in 2017 werd opgesteld, blijft de kerk ook in gebruik voor de eredienst. Momenteel zijn er nog tweewekelijks eucharistievieringen op zondag en woensdag en gaan er ook schoolmissen, begrafenisvieringen, huwelijksvieringen en doopvieringen door. Tijdens de vasten is er een kruisweg, kruisverering en een verzoeningsviering.

De kerk maakt deel uit van het kloppend hart van de gemeente. Het bestuur wil, samen met de kerkfabriek, deze maatschappelijke rol nog versterken door een verder passend medegebruik te faciliteren en te stimuleren. Momenteel wordt de kerk sporadisch gebruikt voor infoavonden (die te maken hebben met de pastorale eenheid) en de jaarlijkse kerstconcerten. Dit medegebruik kan worden uitgebreid naar bv. theateropvoeringen, filmvoorstellingen, tijdelijke expo's of tentoonstellingen,...

Uitbouw toeristisch potentieel

Tot slot heeft de kerk ook toeristisch potentieel, bijvoorbeeld door de aanwezigheid van een 12^e-eeuwse romaanse doopvont. Na prioritaire onderhouds- en restauratiewerken aan in- en exterieur, kan worden ingezet op de verdere ontsluiting van deze en andere waardevolle erfgoedelementen. Momenteel worden er reeds geleide bezoeken aangeboden en werd in 2021 een laagdrempelige brochure over de doopvont opgemaakt.

Als op termijn blijkt dat er minder erediensten in de kerk doorgaan, zal het gemeentebestuur, zoals voorzien in het kerkenbeleidsplan, in open communicatie met alle betrokken partijen, de mogelijkheden bekijken naar verdere nevenbestemming, waarbij steeds rekening wordt gehouden met de aanwezige erfgoedwaarden in de kerk.

Archeologie

In het kader van het ontwerp voor de nieuwe verwarmingsinstallatie werd in 2012 een onderzoek uitgevoerd naar archeologische sporen onder de kerkvloer. Er werden geen noemenswaardige vondsten opgetekend. Zie plan p. 38 en bijlage 7.

3D-scan.

Een 3D-scan van het volledige kerkgebouw (buiten en binnenzijde) is in opmaak. Deze kan later gebruikt worden voor een meer gedetailleerde toestandsbepaling en voor het bepalen van de uit te voeren ingrepen.

5.1. BUITENZIJDEN

5.1.1. Toren

De 14^e-eeuwse toren is het oudste element van de kerk en ook een belangrijke visuele baken in de gemeente. Op basis van het rapport van het KIK werd in het verleden hier reeds een restauratiedossier voor opgesteld (samen met het volledige exterieur). Op basis van het goedgekeurde beheersplan - waarin ook het recente rapport van Monumentenwacht (zie bijlage 9) wordt meegenomen - zal ook dit dossier worden herwerkt. Doel is hier om de door het KIK voorgestelde 'optimale oplossing' na te streven:

- Reiniging en behandeling met biocide
- Onderzoek voegwerk en bakstenen (+ vervangen los/verdwenen voegwerk)
- Herschilderen cf. de nu aanwezige verf ter opfrissing (in samenspraak met Agentschap Onroerend Erfgoed)

Wat betreft de binnenzijde van de toren, worden werken om de veiligheid te garanderen, vooropgesteld (i.c. behandeling vloerconstructie, onderzoek noodzaak vervangen trappen en ladders)

5.1.2. Schip

Het schip werd gebouwd in 1846 en grondig gerestaureerd in 1980. Hier zijn dus geen belangrijke ingrepen nodig en kan normaal onderhoud volstaan (i.c. bv. goten uitkuisen, opfrissende schilderwerken ,...).

In 1980 werden ook de glasramen met de brugstaven, klemlatten en glasroeden vernieuwd. Deze zijn op heden in zeer goede staat en vragen enkel het gewone onderhoud.

5.2. INTERIEUR

Ook voor het interieur is de doelstelling om de aanwezige erfgoedwaarden te behouden of indien mogelijk te herstellen. Hiervoor dringt zich vooreerst een nieuwe interieurinspectie door Monumentenwacht op (laatste dateert van 2009, zie bijlage 11). Aan de hand van de nodige vooronderzoeken en het inspectieverslag van Monumentenwacht van 2009 worden verschillende conservatie- en restauratieopties afgewogen m.b.t. volgende interieurelementen.

5.2.1. Wanden

Glasvezelbehang: via vooronderzoek (dat reeds gepland is door de kerkfabriek) wordt bekeken of er een mogelijkheid bestaat om het glasvezelbehang te verwijderen (zonder de muren te beschadigen) en om door middel van puncties en trapsgewijde vrijleggingen van de verflagen op welbepaalde plaatsen, ingegeven door iconografisch materiaal, de eventuele onderliggende neogotische beschilderingen (deels) terug te plaatsen.

Waarschijnlijk zullen de terug te vinden sporen onvoldoende zijn om de beschilderingen te reconstrueren (zie prentbriefkaart hiernaast).

(Prentbriefkaart collectie Patrick Arnou)

5.2.2. Vloeren

Tapijt: gezien het huidige tapijt de oorspronkelijke vloer beschadigt, wordt de mogelijkheid (zowel budgettair als inhoudelijk) bekeken om dit tapijt te verwijderen met herstellen van de beschadigde vloertegels (zie foto p.42).

5.2.3. Treden hoofdaltaar

De houten treden van het hoofdaltaar hebben een marmerimitatiebeschildering maar zijn op heden volledig bekleed met tapijt. Het verwijderen van dit tapijt met de restauratie van de marmerimitatie zal een meerwaarde betekenen voor het kerkinterieur. Verder onderzoek is nodig om de restauratie-opties te kennen. (zie foto p. 43).

5.2.4. Biechtstoelen, altaren en preekstoel

De biechtstoelen zijn in goede staat en werden niet behandeld bij de vorige interieurinspectie door Monumentenwacht. Eventuele verdere handelingen zullen bepaald worden na een nieuwe inspectie of een vooronderzoek door een restaurateur meubelkunst.

Wat betreft de altaren en de preekstoel wordt het advies van Monumentenwacht gevolgd. Vooral de altaren zijn in slechte toestand en worden prioritair behandeld, startend met een vooronderzoek m.b.t. de beschildering (zie bijlage 11: verslag inspectie Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.7).

5.2.5. Verwarming

Vooraleer het interieur wordt gerestaureerd dient de verwarmingsinstallatie te worden vernieuwd. Voor dit dossier werd in 2014 al een subsidiedossier ingediend door de gemeente. Er werd toen geopteerd voor een systeem met convectoren in de kerkvloer gevoed met warm water opgewarmd door een gasketel. Om het meubilair, de houten altaren, de cultuurgoederen en het orgel in goede staat te bewaren zal een constante basistemperatuur van 10 à 12° gehandhaafd worden met een langzame opwarming naar 18° bij kerkdiensten. Ook het binnenklimaat zal na deze ingreep kunnen geregeld worden. (zie bijlage 11: verslag inspectie Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.7 en 26).

Dit dossier werd goedgekeurd voor uitvoering door het Agentschap Onroerend Erfgoed. Zeer recentelijk werd de subsidie door de minister toegekend waardoor dit dossier opnieuw kan worden opgenomen.

5.2.6. Ramen

(kerkramen glas-in-lood: zie onder 5.1.2. schip).

Voorzetbeglazing:

Ten einde de isolatie van de kerk te verbeteren en de verwarming te beperken kunnen aan de binnenzijde van de glas-in-loodramen voorzetramen worden aangebracht met heldere isolerende beglazing. Een studie zal moeten uitwijzen wat hier meest is aangewezen om het verwarmingsverbruik te beperken en wat haalbaar en minst storend overkomt. (zie bijlage 11: verslag inspectie Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.8).

5.2.7. Beveiliging

Het is aangewezen bij de geplande restauratiewerken ook een inbraak- en brandbeveiligingsinstallatie aan te brengen.

5.3. CULTUURGOEDEREN

Na de prioritaire onderhoud- en instandhoudingswerking wordt ingezet op de restauratie van schilderijen, beelden, grafzerken en tabernakels. Voor al deze restauraties is een vooronderzoek door een restaurateur nodig.

5.3.1. Beelden

Voor de beelden dringt een vooronderzoek door een restaurateur polychrome houten beelden zich op.

Voor de restauratie van de calvarie op de oostgevel is een kleuronderzoek nodig.

(zie bijlage 11: verslag inspectie Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.23).

5.3.2. Tabernakels

Het tabernakel van het hoofdaltaar zal worden teruggeplaatst op zijn oorspronkelijke plek indien dit de religieuze invulling niet belemmert (zie foto p. 61). beschildering (zie bijlage 11: verslag inspectie Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.18).

5.3.3. Schilderijen

De schilderijen zijn in redelijke tot slechte staat. Via een vooronderzoek door een gespecialiseerde restaurateur schilderijen zullen de restauratieopties worden bepaald.

Mogelijke ingrepen zijn:

- doek heropspannen
- vuil tussen doek en spieraam verwijderen
- lijst onderzoeken op originele kleurstelling en herstellen
- schimmels verwijderen
- opstuwende verfschollen fixeren
- reinigen of de vernislaag vervangen
- een strip-linning voorzien of bedoeken na verwijderen stoplappen

(zie bijlage 11: verslag inspectie Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.5 en 19).

5.3.4. Grafzerken (in de kerk)

Bij de graftekens zullen de breuklijnen worden hersteld en de verlijming verbeterd, en aldus wordt de leesbaarheid verhoogd.

(zie bijlage 11: verslag inspectie Monumentenwacht 2, 3 en 23 juni 2009 p.25).

5.3.5. Edelsmeedkunst en missalen

Bij het edelsmeedwerk kan volstaan met het gewoon onderhoud en kleine herstellingen. De missalen liggen op heden opgeborgen in een kast in de sacristie. Hier is een regelmatige controle nodig op vochtschade en/of beschadiging door insecten. Kleine herstellingen kunnen volstaan.

5.4. OMGEVING (DORPSGEZICHT)

In het kader van het toekomstig beheer van de omgeving, werd het volledige kerkhof met de beplanting gedetailleerd in kaart gebracht.

5.4.1. Paden en beplantingen

De aanwezige beplanting met erfgoedwaarde wordt behouden. De overige huidige aanplanting op het kerkhof is gebaseerd op het plan van Architect Ada Wille uit 2011 (zie ook scan van plan op p. 19). Het is de visie van de gemeente om dit totaalplan verder aan te houden, dit ook in functie van de praktische haalbaarheid voor de gemeentelijke groendienst.

Er wordt wel ingezet op bijkomend onderzoek naar historische beplanting. Dit zal in eerste instantie gebeuren o.b.v. het kerkarchief dat in 2022 wordt ontsloten door het Gemeentearchief Zedelgem. Wanneer het noodzakelijk wordt om (een deel van) de beplanting te vervangen/hernieuwen, wordt in samenspraak met de groendienst en het Agentschap Onroerend Erfgoed bekeken hoe de bevindingen van dit onderzoek kunnen worden vertaald naar de omgeving; dit steeds met respect voor het besloten karakter van een kerkhof.

5.4.2. Funerair erfgoed

In de door de gemeenteraad goedgekeurde inventaris van de begraafplaats (zie bijlagen 5 en 6) werd vastgelegd welke graftekens behouden blijven en volgens welke criteria de graftekens werden ingedeeld. De verantwoording van de keuzes werd toegevoegd in bijlage 10. Doorslaggevend criterium was hierbij steeds om één grafteken per type te behouden, m.u.v. de ijzeren kruisen, die allen werden behouden.

Criterium 1: Te behouden (groen).

De gemeente engageert zich om deze grafmonumenten te onderhouden en wanneer nodig te restaureren.

Criterium 2: Te behouden zolang onderhoud- en herstellkosten niet te hoog oplopen (oranje).

De gemeente zal deze graftekens onderhouden maar geen grote restauratie uitvoeren.

Hiervoor zal **GEEN** erfgoedpremie gevraagd worden.

Criterium 3: te verwijderen na beëindigen concessie (rood).

Voor deze graftekens wordt uiteraard ook GEEN erfgoedpremie gevraagd.

6. BEHEERSMAATREGELEN

6.0. ALGEMEEN

Aard der werken	éénmalig	Terugkerend Om de	Vrijstelling toelating
Algemene stabiliteitstechnische werken aan buiten- en binnenstructuur	x		neen
Algemene stabiliteitstechnische werken aan de dakstructuren van gebouwen en toren	x		neen
Aangepaste verankeringstechnieken voor baksteen en natuursteen	x		neen
Isolatiwerken aan ramen door middel van voorzetbeglazing aan de binnenzijde	x		neen
Isolatie van daken door middel van dekens van minerale wol aan te brengen op de gewelven	x		neen
Systematisch archeologisch onderzoek	x		neen
Duiven- en kraaienweringsmaatregelen	x		neen
Behandelen van muren tegen opstijgend vocht waar nodig	x		neen
Regelmatig reinigen van goten, kilgoten, vergaarbakken, zinken daken en regenafvoeren. Verwijderen van alle vuil, mos en plantengroei.		1 jaar	n.v.t.
Reinigen van baksteen en natuursteen door middel van aangepaste technieken	x		neen
Alle nodige vooronderzoeken voor analyse van gevelverf, metselwerken van baksteen en natuursteen, voegwerken en andere bouwkundige elementen voor het bepalen van diagnose, restauratiemethoden en nodige behandelingen	x		neen
Behandelen van alle houten onderdelen tegen insecten en zwammen		20 jaar	neen
Reinigen goten en afvoerbuizen		1 jaar	n.v.t.
Ontroesten en schilderen in zwart van alle metalen delen		10 jaar	n.v.t.

6.1. TOREN

Aard der werken	éénmalig	Terugkerend om de	Vrijstelling toelating
Reinigen gevelmetselwerk door middel van aangepaste technieken (volgens rapport KIK)	x		
Vervangen slechte baksteen (binnen- en buitenzijde)		20 jaar	neen
Vervangen slechte veldsteen		20 jaar	neen
Hervoegeen waar nodig (binnen- en buitenzijde)		20 jaar	neen
Ontmossen en behandeling tegen zouten		20 jaar	neen
Herschilderen buitengevels met aangepaste verf (volgens rapport IKI)		20 jaar	neen
Bijwerken of vervangen natuurstenen delen zoals dorpels, deuromlijsting, maaswerk, ...		20 jaar	neen
Herstellen, ontroesten en herschilderen gevelankers		20 jaar	neen

Vervangen slechte gevelankers	x		neen
Plaatselijk herstellen van leien torenspits en dakkapel		1 jaar	ja
Vervangen leien grotere oppervlakken indien nodig	x		neen
Aanvullen en normeren klim- en ladderhaken	x		neen
Herstellen goten en afvoerbuizen		10 jaar	neen
Vernieuwen goten en afvoerbuizen indien nodig	x		neen
Vernieuwen torenluik en bekleden	x		neen
Aanbrengen duivenwering galmgaten	x		neen
Vernieuwen galmborden met loden bekleding	x		neen
Herstellen schrijnwerk poort		20 jaar	neen
Vernieuwen en schilderen houtwerk kakkapel	x		neen
Herstellen ramen glas-in-lood (staven, roeden, glaspanelen)		20 jaar	neen
Herstellen en herschilderen torenuurwerk, vergulden wijzers en cijfers		20 jaar	neen
Herstellen houten balken torenspits en vloerconstructies, eventueel polymeerchemisch herstellen van balkkoppen		20 jaar	neen
Deels vervangen houten balken torenspits en vloerconstructies indien nodig	x		neen
Herstellen plankenvloeren en trapconstructies		20 jaar	neen
Vervangen plankenvloeren indien nodig	x		neen
Vervangen trappen en ladders indien nodig	x		neen
Behandelen daktimmerwerk, vloerconstructies, plankenvloeren en trappen tegen insecten en zwammen		20 jaar	neen
Regulier onderhoud en nazicht werking klokken		1 jaar	ja
Bijzondere werken aan de luidklokken en toebehoren		10 jaar	neen
Ontroesten, schilderen en conserveren oud werk torenuurwerk		20 jaar	neen
Herstellen en aanpassen bliksemafleider		20 jaar	neen

6.2. SCHIP

Aard der werken	éénmalig	Terugkerend om de	Vrijstelling toelating
Vervangen slechte baksteen		20 jaar	neen
Hervoegeen waar nodig		20 jaar	neen
Bijwerken of vervangen natuurstenen delen zoals dorpels, dekstenen, tuitgevelbekroning		20 jaar	neen
Plaatselijk herstellen leien schip, dwarsbeuk, koor, sacristie en berging		1 jaar	ja
Vernieuwen goten en afvoerbuizen	x		neen
Vervangen leien grotere oppervlakken indien nodig	x		neen
Herstellen goten, kilgoten en regenafvoerbuizen		20 jaar	neen
Vernieuwen goten en afvoerbuizen indien nodig	x		neen
Herstellen of vervangen aansluitingen tussen daken en opgaande muren		20 jaar	neen
Herstellen afdekking tuitgevels		20 jaar	neen
Herstellen, ontroesten en herschilderen gevelankers en tralies		20 jaar	neen
Vervangen slechte gevelankers of tralies	x	20 jaar	neen

Herstellen schrijnwerk (zijdeur, deurtje en ramen sacristie en berging)		20 jaar	neen
Vernieuwen houten ramen indien nodig	x		neen
Herstellen ramen glas-in-lood (staven, roeden, glaspanelen)		20 jaar	neen
Aanvullen en normeren klim- en ladderhaken	x		neen
Herstellen houten balken dakconstructie en plafondconstructies, eventueel polymeerchemisch herstellen van balkkoppen		20 jaar	neen
Deels vervangen houten balken dakconstructie en plafondconstructies indien nodig	x		neen
Herstellen loopbruggen op zolder		20 jaar	neen
Vervangen plankenvloeren loopbruggen indien nodig	x		neen
Vervangen loopbruggen indien nodig	x		neen
Behandelen daktimmerwerk, plafondconstructies, loopbruggen tegen insecten en zwammen		20 jaar	neen
Herstellen en aanpassen bliksemafleider		20 jaar	neen

6.3. INTERIEUR

6.3.0. ALGEMEEN

Aard der werken	éénmalig	Terugkerend om de	Vrijstelling toelating
Vernieuwen verwarmingsinstallatie met monitoring van het binnenklimaat	x		neen
Aanpassen of vernieuwen van de elektriciteitsinstallatie en verlichting	x		neen
Aanbrengen inbraak- en brandbeveiligingsinstallatie	x		neen
Curatief behandelen van alle houten onderdelen tegen insecten en zwammen		20 jaar	neen
Alle nodige vooronderzoeken door deskundige restaurateurs voor analyse van interieurelementen (vast meubilair, wanden, gewelven, vloeren...) voor het bepalen van diagnose en restauratiemethoden. Zo nodig zal een nieuwe interieurinspectie Monumentenwacht uitgevoerd moeten worden.	x		neen

6.3.1. KERK

Aard der werken	éénmalig	Terugkerend om de	Vrijstelling toelating
Herstellen pleisterwerk en lijstwerk wanden		20 jaar	neen
Herstellen pleisterwerk en lijstwerk gewelven met (houten) draagconstructie		20 jaar	neen
Afnemen van het glasvezelbehang op wanden en kolommen of andere restauratieoptie na uitvoering vooronderzoek in verband met mogelijke demontage en herstel	x		neen
Herschilderen wanden		20 jaar	neen
Herschilderen gewelven		20 jaar	neen

Herstellen, ontroesten en herschilderen trekkers onder gewelf middenbeuk		20 jaar	neen
Herstellen vloeren en grafstenen in de vloeren o.a. na verwijderen tapijtbekleding. Wegwerken sporen van randlatten en lijmresten.	x		neen
Conserveren en restaureren portiekaltaren, aanbrengen bijkomende versterkingen opbouw achter hoofdaltaar	x		neen
Verwijderen pvc-folie. Fixeren, aanvullen en retoucheren beschilderingen portiekaltaren	x		neen
Restaureren en opnieuw vernissen houten lambriseringen in koor		20 jaar	neen
Retoucheren of herschilderen marmerimitatie van paneeldeuren van lambrisering in het koor		20 jaar	neen
Verwijderen tapijtbekleding op treden hoofdaltaar	x		neen
Verwijderen volledig tapijt in de kerk	x		neen
Fixeren, aanvullen en retoucheren marmerimitatiebeschilderingen treden hoofdaltaar	x		neen
Herbekleden houten verhoogde vloer koor met nieuw tapijt	x		neen
Herstellen beschadigingen aan de kerkvloer door tapijt en randlatten (verwijderen zoutuitbloeiingen, condensvlekken en lijmresten, opnieuw boenen...)			
Herstellen en vernissen houten wanden en deuren inkomportaal		20 jaar	neen
Herstellen en vernissen/boenen biechtstoelen en predikstoel		20 jaar	neen
Conserveren en zo nodig restaureren doopvont van Doornikse steen, houten deksel en loden binnenkuip		20 jaar	neen
Aanbrengen hekwerk ter bescherming van de Romaanse doopvont	x		neen
Regulier onderhoud van het orgel en stemming		1 jaar	ja
Bijzondere werken aan het orgel, algehele schoonmaak en revisie, herstellen pijpwerk, systeem en volledige klaviatuur	x		neen
Plaatsen van voorzetramen aan de binnenzijde van de kerkramen voor isolatie	x		neen
Curatieve behandeling van het houten kerkmeubilair (biechtstoelen, preekstoel, altaren, lambrisering...) tegen insecten en zwammen.		10 jaar	neen
Herstellen van aangetaste delen van het houten kerkmeubilair	x		neen

6.3.2. SACRISTIE

Aard der werken	éénmalig	Terugkerend om de	Vrijstelling toelating
Vernieuwen verwarmingsinstallatie	x		neen
Herstellen en onderhouden vaste kasten in sacristie		20 jaar	neen
Herschilderen plafond en wanden in zelfde kleur als bestaand		20 jaar	neen
Herstellen of vernieuwen vloer na verwijderen vinylbekleding	x		neen

6.3.3. BERGING en STOOKPLAATS (noord)

Aard der werken	éénmalig	Terugkerend om de	Vrijstelling toelating
Vernieuwen verwarmingsinstallatie	x		neen
Herstellen plankenvloer berging		20 jaar	neen
Herstellen pleisterwerk wanden en plafond en herschilderen		20 jaar	neen
Herstellen plafond berging en herschilderen		20 jaar	neen

6.3.4. ZOLDERS

Aard der werken	éénmalig	Terugkerend om de	Vrijstelling toelating
Verwijderen oude schouwen van asbestcement	x		neen
Ontstoffen en opruimen gewelven zijbeuken		20 jaar	neen
Vervangen slechte delen van het daktimmerwerk		20 jaar	neen
Onderhouden van de loopbruggen		10 jaar	n.v.t.

6.4. CULTUURGOEDEREN

Aard der werken	éénmalig	Terugkerend om de	Vrijstelling toelating
Alle nodige vooronderzoeken door deskundige restaurateurs voor analyse van cultuurgoederen voor het bepalen van diagnose en restauratiemethoden	x		neen
Conserveren en restaureren, oppoetsen van alle edelsmeedkunst		5 jaar	neen
Conserveren en restaureren tabernakels	x		neen
Terugplaatsen tabernakel op hoofdaltaar	x		neen
Conserveren en restaureren schilderijen en kaders	x		neen
Conserveren en restaureren grafzerken in de kerk. Verbeteren van de verlijmingen		20 jaar	neen
Conserveren en restaureren missalen, regelmatige controle		5 jaar	ja
Conserveren, restaureren en herschilderen kruisbeeld op oostgevel, herstellen afdak met leien		10 jaar	neen

6.5. OMGEVING (DORPSGEZICHT)

6.5.1. KERKHOF (paden en beplantingen)

Aard der werken	éénmalig	Terugkerend om de	Vrijstelling toelating
Bijwerken of vervangen blauwe hardstenen treden en basis van het hekwerk aan hoofdingang		20 jaar	neen
Herstellen en hervoegen betonklinkers treden hoofdingang		10 jaar	neen
Herstellen en herschilderen smeedijzeren hekwerken		20 jaar	neen
Herstellen paden rond de kerk, terug opvoegen langs de kerkgevels, herplaatsen losliggende delen		20 jaar	neen

Onderhoud kerkhofbeplantingen zoals struiken, grassen, bodembedekkers, bloemen. Heraanplanten waar nodig.		3 maanden	ja
Heraanplanten van bomen en heesters indien nodig	x		neen
Kandelaren leilinden en dynamisch verankeren van gesteltakken		5 jaar	ja
Inboeten van leilinden bij het afsterven van een boom	x		neen
Scheren van hagen		6 maanden	ja
Maaien van het gras		1 maand	ja
Alle nodige vooronderzoeken voor analyse van beplantingen en bomen voor het bepalen van diagnose en ingrepen, ook historisch onderzoek		5 jaar	neen
Ingrepen aan bomen en beplantingen als gevolg van de vooronderzoeken, vb. uitlichten van kronen		5 jaar	neen

6.5.2. FUNERAIR ERFGOED (alle graven)

Aard der werken	éénmalig	Terugkerend om de	Vrijstelling toelating
Zacht reinigen van de monumenten, verwijderen bevuilding door aflopend regenwater van metalen versieringen...		10 jaar	neen
Indien nodig reinigen met water onder druk, verwijderen van mosbegroeiing...		10 jaar	n.v.t.
Terug vastzetten van losgekomen elementen		20 jaar	neen
Herstel van de stabiliteit van de graftekens en graven		10 jaar	neen
Terug aanbrengen van ontbrekende of beschadigde elementen in natuursteen, porselein, metaal, glas... zoals bas reliëfs, vazen, koperen en bronzen platen, tekstplaten enz.		20 jaar	neen
Restauratiewerken aan natuurstenen elementen zoals het lijmen, aanbrengen van de nodige verankeringen in RVS, bijwerken met restauratiemortel, bekappingen...		20 jaar	neen
Restauratiewerken aan monumenten van kunststeen, behandelen van de bloot gekomen bewapeningen, bijwerken met mortel aangepast aan bestaande materiaal...		10 jaar	neen
Herstel of terug aanbrengen mozaïekstenen		10 jaar	neen
Vervangen van marbrietplaten met tekst indien nodig		10 jaar	ja
Herstellen, behandelen van gietijzeren en andere metalen onderdelen zoals gietijzeren kruisen, kettingen, balustrades		20 jaar	neen
Herstellen op terug aanbrengen van beplanting in de vele bloembakken of graftuinen voor het monument		20 jaar	neen
Volledig herstellen schrijnwerk en binneninrichting van een grafkapel volgens de nog aanwezige elementen en volgens conclusie van een vooronderzoek	x		neen

7. OPVOLGING

De gemeente Zedelgem en/of de Kerkfabriek zullen instaan voor de zesjaarlijkse rapportering over de realisatie van de beheersdoelstellingen (hoofdstuk 5) en over de toestand van het gebouw, de uitvoering van maatregelen en werkzaamheden aan de erfgoedelementen (hoofdstuk 6).

Deze rapportering zal opgenomen worden in een onderhoudslogboek.

Dit onderhoudslogboek omvat:

- een actueel toestandrapport (zoals in hoofdstuk 3)
- een overzicht van de (preventieve) maatregelen en werkzaamheden die de voorbije 6 jaar werden uitgevoerd (gekoppeld aan de lijst van maatregelen uit hoofdstuk 6). In dit overzicht wordt vermeld
- datum waarop de maatregelen werden uitgevoerd
- samenvatting van de ingrepen: welk probleem werd aangepakt
- verwijzing naar de maatregel in het beheersplan
- de uitvoerder en de factuur
- foto's van de werken voor en na.
- vermelding of de werken volstaan om de vooropgestelde visie te realiseren of eventueel een bijsturing van de maatregelen en werkzaamheden of de visie nodig is.

8. BIJLAGEN

	Verwijzing naar het hoofdstuk met pagina's of nummer van de bijlage (indien bijgevoegd)
Perimeter van gebied waarvoor beheersplan wordt opgemaakt (met schaal en N-pijl)	Zie 1. Afbakening p.2
Lijst van geplande werkzaamheden	Zie 6. Maatregelen p. 147
Lijst van handelingen waarvan de uitvoering vrijgesteld zal zijn van toelating	Zie 6. Maatregelen p. 147
Lijst van ZEN-erfgoed met aanduiding op kaart	Niet van toepassing
Lijst van open erfgoed met aanduiding op kaart	Niet van toepassing
Lijst van ontsluitingswerken voor open erfgoed	Niet van toepassing
Lijst van werken aan bomen en struiken waarvoor toelating nodig is	Niet van toepassing
Lijst van cultuurgoederen	Zie 3.4. Cultuurgoederen p. 52
Lijst van geplande werkzaamheden aan een orgel dat dateert van na de Eerste Wereldoorlog	Niet van toepassing
Bibliografie (overzicht referenties)	Zie 2. Historische nota p.18
Extra bijlagen (bv. foto's, ...)	Bijlagen Bijlage 1 : plannen H. Davans (2012) Plan 1.1. Verwarming plattegrond Plan 1.2. Verwarming doorsneden Plan 2.1. Interieur plattegrond Plan 2.2. Interieur doorsneden Plan 3.1. Exterieur plattegrond Plan 3.2. Exterieur gevels Plan 3.3. Exterieur gevels Plan 3.4. Exterieur doorsneden Bijlage 2: Aanbesteding bouw kerk 1845 Bijlage 3: Bestek bouw kerk 1845 Bijlage 4: Register inventaris goederen 1858, aangevuld tot 1939 Bijlage 5: Funerair Erfgoed Zedelgem: inventaris alle graven Bijlage 6: Plan kerkhof met funerair erfgoed en beplanting Bijlage 7: Plan kerk met aanduiding erfgoedelementen en cultuurgoederen Bijlage 8: Zedelgem toren advies KIK Bijlage 9: Verslag Monumentenwacht april 2021 Bijlage 10: Checklist grafmonumenten Bijlage 11: Verslag Monumentenwacht interieur-inspectie 2009